

ISANKINARI PABLO ITYAANTZINIRI ROMA-SATZI

Withataantsi

1 ¹ Naaka Pablo osankinatzi-mirori iroka, impiratani nonatzii Jesús Saipatzii-totaari, iriitaki kaima-sirita-kinari nontyaankaa-riti, ikoyakina nonkamantan-tajiro Kamiithari Ñaantsi tsika ikanta-kota Pawa. ² Iroka Kamiithari Ñaantsi irootaki ikasiya-kaantakiri pairani Pawa, irootaki ikinkithata-kaakiriri Kamantan-tzinkari-payi Sankinarintsi-pirori. ³ Tima iroka Kamiithari Ñaantsi, ari ikinkithata-kotari Itomi Pawa, Awinkathariti Jesús Saipatzii-totaari, kimitapaakariri iincha-niki itzimaki icharinitakari pinkatharini David. ⁴ Ikanta yañaaji pairani, aripaiti iñaakan-takari Itomi Pawa inatzii, otzimi-motziri Itasorinka. ⁵ Ikaminthaa Saipatzii-totaari ikaminthaa-taanari Pawa. Iriitaki koya-kinari nontyaankaa-ritaji, nonkaman-tayitajiri pasini-satzi atziri kaari ashininkata, inkimisanta-yitaji iriroriiti.^a ⁶ Aajatzi awirokaiti, aritaki akaratzii ikaima-siritaji Jesús Saipatzii-totaari.

⁷ Awirokaiti nosankinatziini pikaratzii pinampitaro Roma-ki. Itakotani Pawa pinayi-tzii, ikaima-siri-yitaimi yasiyita-jyaami. Onkamintha inisironkataimi Asitairi Pawa, aajatzi inkimitajimi Awinkathariti Jesús Saipatzii-totaari, irootaki pisaikan-tajyaari kamiitha.^b

Inintzi Pablo yariityaari wirakocho-payi

⁸ Iroka nitawakyaari nonkanti: Nopaasoonkitziri Pawa, okantakaaro yantayitajiri Jesús Saipatzii-totaari. Tima ithonka ikimakoi-takimi tsika-rika-payi tsika pikantanaja pikimisanta-yitanaji. ⁹ Ari nokanta-piinta-naatya namana-kotzimi. Iriitaki Pawa yotatsi noña-sintsi-wintari nantawaita-jiniri nokinkithata-najiro Kamiithari Ñaantsi kamanta-

^a 1.5 * Wairontsi ^b 1.7 Itasorintsita-kaitani

kotziriri Itomi. ¹⁰ Aririka namaniri, nokowa-kotziri inkanta-kaiyaaro nojati pisaika-jiitzi awiroka, iroorika ininta-kayinari naaka. ¹¹ Tima ayimatakina noñaayitajimi. Nonintzi nonkaminthaa-yitajimi paawyaa-siri-waitan-tyaari. ¹² Irootaki nontharowinta-kaantyaamiri pikarajiitzi awiroka, piñaawajina-rika tsika nokanta nawintaa-siritari Pawa. Irootaki pintharowinta-ntyaaanari naaka, noñaakimi-rika awirokaiti tsika pikanta pawintaa-sirita-naa.

¹³ Iyikiiti, nonintzi piyojiiti oshiki nosirita-piintakaro nojati tsika pisaika-jiitzi awiroka, nonintzi noñiimi piwapyaa-yitajyaa, nokimitaakiri pasini-satzi atziri. Iro kantacha oshiki tzika-tzikata-piinta-kinari.

¹⁴ Iro kantacha ontzimatyii nojata-sitajiri yowaita-niriiti, aajatzi kaari yowaiyita-tsini, iriipiroriiti, aajatzi kaari iriipirori.^c ¹⁵ Irootaki, nonintantari nonkamantan-tajiro Kamiithari Ñaantsi anta pinampi-yitaro awirokaiti Roma-satzi.

Itasorinka Pawa wawisaa-kotan-tatsini

¹⁶ Tima ti nompasiki-wintiro naaka nonkamantan-tajiro Kamiithari Ñaantsi. Tima irootaki itasorinka Pawa, kantatsi awawisaako-siri-yitajiri inkarati kimisantaa-tsini. Yitanakyaaro Judá-iti inkimisantaji, ari yampoiyita-paaki kaari Judá-iti.^d ¹⁷ Tima iroka Kamiithari Ñaantsi okamanta-kotziri Pawa tsika ikanta itampatzika-sirita-kairi ikaratzi awintaa-sirita-naariri Jesús. Tima irootaki isankinata-koitakiri, kantatsiri:

Tampatzika-siri inatyii awintaa-siritanariri, irasi iwiro yañaayitaji.

Kaari-piro-siriri inatzii atziri-payi

¹⁸ Iro kantacha tzimayitatsi atziri kaari tampatzika-sirita-tsini, thainka-waitaniri, oshiki itzika-tzika-yitziro iroopirori airo iyotakoi-tantari Pawa. Iriitaki owatsimaa-piro-taikiriri Pawa saikatsiri inkitiki. ¹⁹ Tima iyotakowitari iriroriiti Pawa. Iriitaki Pawa kantakaarori iyotako-witan-tariri. ²⁰ Tima owakira iwitsikan-takarori Pawa kipatsi, ari iyotimi atziri-payi tzimatsi Pawa iñaawitakaro iwitsikani-payi. Ari inkinkithasirityaami tzimatsi Pawa itasorinka, yasi iwiro yañaanitziri irirori. Tikatsi tikañaanitanichani iroñaaka, inkantayiti: “Ti noyota-kotiri.” ²¹ Iyotako-wijiitari Pawa, titzimaita impinkathata-piintiri, ti impaasoonkita-piintairi. Apatziro ikinkithasirita-koyitaro kaaripirota-tsiri, irootaki kaari ikinkisiryaaanta kamiitha. ²² Ikanta-wijiita: “Yotaniri nonatzii,” tikatsi iyomata-jiiti. ²³ Irootaki iwashaantan-tanakarori ipinkatha-witari Ñaapirori Pawa, añaanita-tsiri. Ari yitanakaro ipinkatha-waitziro iwitsikani atziri, siyakaa-rontsi, tsimiri, ipiraitari, aajatzi ikaratzi kontha-yitatsiri kipatsiki.

^c 1.14 yowaitaniri = griego ^d 1.16 kaari Judá-iti = griego

²⁴Irootaki iñaasi-minthatan-tariri Pawa ayimawaitiri yantayitiro kaari-pirori. Irootaki yantanta-piintan-tarori okaratzi impasiki-wintirimi.

²⁵Iwashaanta-siwaita-nakaro ikimisanta-waantiziri Pawa iroopirotatsiri, apatziro ikimisanta-yitanakiro thaiyaantsi. Ipinkatha-waita-nakiro iwitsikaitani. Titzimaita impinkathata-najiri Pawa owitsika-yitakirori maaroni tzimayita-tsiri, apinkathata-piintziri arokaiti. ¡Omapirow!

²⁶Irootaki iñaasi-minthatan-tariri Pawa ayimatiri iniwita-siwaitari. Tima yantayita-nakiro okaratzi impasiki-wintirimi. Tzimanaki kooyapayipithoka-wakaasi-waita-chari. ²⁷Ari ikimiyita-nakari sirampari-payi, tzimatsi pithokasi-thawaka-chari, irootaki ayimawaitziriri ipithoka-kaasi-tawaityaa isiramparin-kakiini, yanta-sitakaro impasiki-wintirimi. Apaniroidini iwasankitaa-waita okantakaan-tziro ikinakaa-siwaitakari.

²⁸Irootaki iñaasi-minthatan-tariri Pawa ikaratzi ayimawaitziri yantayitiro kaari-pirori, yantanta-yitakiro kaari kamiithata-tsini. Ti inkinkithasirita-piintairi Pawa. ²⁹Irootaki yanta-piinta-nakiri kaari tampatzika-sirita-tsini, imayimpi-waitzi, ipithoka-wakaa-wasita, iniwi-piro-waitari kiriiki, yantayitziro karipiro-yitatsiri, iniwitan-takowaita, iwan-tayitzi, imaimanita-wakaa-waita, yamatawitan-tawaitzi, ikawiyantawaitzi, ³⁰ikisi-matan-tawaitzi, ithaiya-kota-wakaa-waita, ikisa-niinta-waitziri Pawa, ikawiya-porotan-tawaitzi, ishami-winta-waita, ikantakaa-piro-waita, iyotasi-waiyitaro kaaripirota-tsiri, ipiyatha-waitari asitariri, ³¹imasontzi-siri-waitzi, ti imonkara-wainiti, ti ithakotantanitya, ti yaripirotan-tayiti, ti inisironkatan-tayityaa. ³²Iyowijiitaro okaratzi ikantakaan-takiri Pawa, ikantaki: “Ikaratzi antayitironi kaari-pirori, aritaki inkamayitaji.” Iro kantacha, aikiro ijatakaa-tziro yanta-pirota-nakiro, yoiminthata-kaayitari pasini-payi imayitiro.

Tampatzika inatzii Pawa aririka yaminakotanti

2 ¹Kimitaka pikanta-siri-jiitzi: “Ontzimatyii iwasankitaitiri antayitziro kaari-pirori.” Airo pikanta-siri-waitzi. Tima aririka paminakowintiri pasini atziri, apaniroidini pikamanta-kowaitaka awiroka. ¿Tima panta-piintziro awiroka kaari-pirori? ²Tima ayojiitzi tampatzika-siriri inatzii Pawa aririka yaminakowintanti irirori. Iriitaki owasankitaa-yitziro ikaratzi antayitziro kaari-pirori. ³Pikanta-piinta-jiitzi awirokaiti, “Ontzimatyii iwasankitaitiri ikaratzi antziro kaari-pirori.” ¿Pisiyakaantzi airo iwasankitaajimi awiroka Pawa? ⁴¿Tima pimiraawintiri Pawa nisironka-pirotamiri, oyaakotzimiri, amatsin-kawintamiri? ¿Tima piyoti irootaki yamatsinka-wintan-tamiri iwashaanta-kaantyya-mirori pantayitziro kaari-pirori? ⁵Iro kantacha aikiro-rika pimiyathata-tyiiaari, airorika pinintzi piwashaantajiropantayitziro kaari-pirori, aritaki patsipita-jyaaro iyatsimanka Pawa. Tima apaata aririka iniitajiropantayitziro kaari-pirori, yaminako-yitajiropantayitziro kaari-pirori, aritaki patsipita-jyaaro iyatsimanka Pawa.

maaroni, tampatzika inkantyyaa iwasankotaan-tayitaji. ⁶Tima osiyawaita-jyaaro impinayitairimi Pawa okaratzí yantayitakiri. ⁷Iriitaki Pawa añaakaa-yitajirini ikaratzí kamayita-kakirori yantayitziro kamiithari, irootaki inisampyan-takarori iwaniinkaro, inisampyaakaro impinkathaitairi, inisampyaakaro irasi iwiro yañaayitaji. ⁸Iro kantacha katsimaki inkantajyaa Pawa iwasankitaajiri ikaratzí kamaita-piinta-karori iniwita-siwaitari, ikaratzí piyatha-waita-kariri, kaari miraawintaironi iroopirori. ⁹Inkimaatsi-waitajyaa, iwasiri-tajyaa maaroni kamayita—kakirori antayitziro kaari-pirori. Iriitaki itanakyaaaroni ñiñiro noshininkapayi Judá-iti, impoña yampoita-paaki kaari Judá-iti. ^e ¹⁰Iriima kamayita—kakirori yantayitziro kamiithari, iwaniinka-yitajyaa irirori, impinka-thaitairi, kamiitha isaikayitaji. Iriitaki itanakyaaaroni ñiñiro noshininkapayi Judá-iti, impoña yampoiyita-paaki kaari Judá-iti. ¹¹Tima tikatsi atziri imaniti Pawa.

¹²Maaroni kaari kimakotironi Ikantakaan-taitani, aritaki ompyaakaa-sita-jyaari iyaari-pironka, tima airo yaminakoi-tairi imonkaratakiro-rika Ikantakaan-taitani. Iriima ikaratzí kimakowita-karori, aritaki yaminakoi-tairi imonkaratakiro-rika. ¹³Tima kaari tampatzika-siritzi-motirini Pawa ikaratzí kimakowita-karori Ikantakaan-taitani, iriitaki tampatzika-siritzi-mota-kiriri ikaratzí monkara-yitakirori. ¹⁴Tima yokapayi kaari noshininkata, kaari kimakowityaaaroni Ikantakaan-taitani, kaari ñaawityaaaroni tsika osankinata, iro kantacha imonkara-mintha-waitasitakaro. Okimiwaitakaro ontzima-tyiimi pasini ikantakaan-taitani yasityaarimi irirori-payi. ¹⁵Okimiwaitakaro iroka Ikantakaan-taytziri osankina-siritan-takyaarimi, tima iyotzi paita yantiri. Aririka imonkaratairo, kimosiri inkantyyaa. Airorika imonkaratziro, okimiwaitakaro apaniroini ikamantako-waityyaa, tima iyotzi yantakiro kaari-pirori. ¹⁶Irootaki yantaitiri apaata aririka inkantajiri Pawa yoka Jesús Saipatzii-totaari: “Pamina-kotainiri okaratzí yantakiri imananiikiini atziri-payi.” Irootaki nokinkithata-kota-piintakiri nokamantan-tziro Kamiithari Ñaantsi.

Judá-iti aajatzi Ikantakaan-taitani

¹⁷Pinkimi nonkantimi noshininka Judá-iti. Kimitaka pikantajjiitaki awiroka: “Noyota-kotziro Ikantakaan-taitani. Noyotziri Pawa. ¹⁸Noyotziro okaratzí inintziri. Noyotziro tampatzikata-tsiri, tima iyomitaai-takinaro Ikantakaan-taitani. ¹⁹Aritaki nomatakiro noyomitairi kaari yotironi, osiyakariri imawityaakita-tyiimi, nonkimita-kaantiro nonkitainkata-kota-tyiirimi saikayita-tsiri otsitini-kitzi. ²⁰Aritaki noyomitaa-yitajiri masontzi-siriri. Kantatsi noyomitairi kaari

^e 2.9,10 kaari Judá-iti = griego

yowaita-tsini, kimiwaitariri iincha-niki. Tima ontzimi-motina naaka Ikantakaan-taitani. Irootaki yotani-pirota-kaanta-tsiri.” ²¹ Aririkami pimatiro piyomita-yitairi pasini-satzi, ¿Piyomatsitakima awiroka? Tima pinkanta-piintzi awiroka: “Airo pikositzi.” ¿Tima pinkosiniti awiroka? ²² Pikanta-piintaki: “Airo pimayimpitzi.” ¿Tima pimayimpiti awiroka? Pikanta-piintzi: “Airo pipinkathatziri siyaka-rontsi.” ¿Tima pinkosita-piintziri awiroka yasitakai-tariri pawaniri? ²³ Pishami-waitaka awiroka piyota-kotziro Ikantakaan-taitani. ¿Tima pimpiyathatyaaro awiroka? Pithainkakiri Pawa. ²⁴ Iroka isankinatai-takiri, kantatsiri:

Awiroka-payi kantakaan-takirori ithainka-tasorintsitan-takari pasini-satzi atziri ikisima-waita-sitakari Pawa.^f

²⁵ Ikaratzi monkaratzirori Ikantakaan-taitani, kamiitha-witacha itomisitaa-nitaka, tima irootaki osiyakaa-wintzirori yasiyitari Pawa. Iro kantacha tirika imonkara-yitiro maaroni Ikantakaan-taitani, aminaasi-waitaka itomisitaa-nita. ²⁶ Iriima pasini-satzi kaari ashininkata, kaari totamisitaa-nita-chani, aririka imonkarata-sita-kyaaro Ikantakaan-taitani, iriitaki osiya-pirota-jyaariri totamisitaaniri, tima yasipirota-tyaari Pawa. ²⁷ Yokapayi kaari totamisitaa-nita-chani monkara-winthata-sita-karori Ikantakaan-taitani, iriitaki amina-kota-jimini apaata iroopiro-rika pimonkaratziro okaratzi piyota-kotziri, pipiyathakaro-rika, iriitaki wasankitaa-kaanta-jimini, onkanta-witakyaa totamisitaaniri pinawita awiroka-payi. ²⁸ Tsika akantayita koñaaroini awathaki, ti iro impaitan-taitairi “Judá-iti.” Ari okimitari atomintha-waita-sita-piintaka awathaki, ti iro apaitan-tayitari “totamisitaari.” ²⁹ Tima ompoñaan-taari ikantaitaji Judá-iti tsika akanta-siri-yitanaara. Ari okimi-tzitari atomisitaa-niyitaka, irootaki kantakaan-tzirori asiritakari. Ti iro amonkara-winthatan-tyaarori sankinata-chari, intharowintan-tairi ashininka-payi, irootaki kowa-pirota-chari intharowinta-wintai irirori Pawa.

3 ¹ Kimitaka pikantaki awiroka-payi: “¿Tikatsima apantaini arokaiti Judá-iti? ¿paitama atomisitaa-nitantari?” ² Nokantzi naaka: Oshiki apantairi arokaiti. Iroka itanakarori, iriitaki awaisatzitini yitakari iñaanatakiri Pawa. ³ Tima tzimatsi awaisatzitini ti yoisokiro-yityaari Pawa, ¿Irooma iwashaantan-tyaarori Pawa yoisokiro-yitanta? ⁴ Ti arionkanyaa. Okantawitaka ithaiya-witaka maaroni atziri, ti inthaiyanityaa Pawa irirori. Ari okantzi isankinai-takiri, ikantaitatsiri:

Ari pikantatya awiroka, tampatzika-ñaaniri pinatzii,

Awirokami yaminakoi-tajimi, ari panaa-kotan-takimi.

⁵ Tima antapiinta-yitziro kaari-piro-taantsi, oñaakan-tzirori tampatzika-siri inatzii Pawa. Kimiwaitaka aritaki ankantakimi: “Irootaki noyaaripiro-sirinka oñaakan-tzirori oshiki ikamiitha-pirotaki Pawa, ¿paitama iwasantitaa-

^f 2.24 * Wairontsi

wintan-tyaanarori okaratzi oñaakan-tzirori ikamiitha-pirotzi irirori? Kaari tampatzika-siriri.” (Ari okanta akinkithasiri-waitari arokaiti atzirin-kakiini.)

⁶Ti ari onkanta-tzimaityaa. Kaarimi tampatzika-siriri Pawa, airotyaa yamina-kotairimi osaawi-satziiti, iwasankitaa-yitajiri. ⁷Kimitaka ankantimi aajatzi: “¿paitama iwasankitaan-tyaanari Pawa nothaiyaka, tima nonthaiya-piinta-kityaa irootaki ipinkathaitan-tariri Pawa ti inthaiya-nityaa irirori?”

⁸Kimitaka ankantimi aajatzi: “¿Thami ankaaripiroti! tima irootaki ñaakantironi kamiithari.” (Irojatzí imishakowintai-takinari naaka nokinkithatakiro kimitakarori iroka, omapirotatya.) Iro kantacha irootaki kamiithatatsi iwasankitaitiri ikaratzi ñaawaitzirori iroka.

Tikatsi tampatzika-siriri

⁹¿Irooma kanta-kotacha aka, Judá-iti anayitzi arokaiti ti ampanta-pirotai, airo okantzi anaakoyitiri pasini-satzi? Aritaki okantari, tima nokantzi-takari maaroni akarajiitaki, kimiwaitaka ompyaakaa-siwaita-kaimi ayaaripironka, okantawitaka Judá-iti anayitzi aajatzi pasini-satzi atziri anayitzi. ¹⁰Aritaki osankina-kotaka, kantatsiri:

Tikatsi tampatzika-siriri, ti intzimaajati aparoni.

¹¹ Ti intzimi kimatha-waitaniri.

Tikatsi amina-minatairini iyotajiri Pawa.

¹² Ithonka ipiya-siri-jiitaka, tikatsi apantyaarini.

Ti intzimi impaityaa mataironi kamiitha-siriri.

Ti intzimaajati aparoni.

¹³ Kaaripiro-ñaani-waitaki, okimiwaitakaro ithano iroomi omorona tsika ikitatai-tziri kaminkari.

Amininitaka ithaiya,

Kipiya-waanti-waitaki isiyakari ikanta maranki.

¹⁴ Tima ikisima-waitanta-piintaki, ikawiyantayitzi.

¹⁵ Amikii-tzitaka ijayitzi iwakanti, inintzi inkapathai-nkata-kaanti.

¹⁶ Ipampitha-wokita-piintakiro ikinaitzi yapirotan-taitzi, inintzi inkimaatsita-kaanta-waityaa.

¹⁷ Ti impampitha-wokita-piintairo jatachari isaikaitzi kamiitha.

¹⁸ Ti impinkathaakitajiri Pawa.

¹⁹ Ayotzi ari yaminakotairi Pawa ikaratzi sintsiwinta-waita-karori Ikantakaan-taitani. Airo okantaji intikañaanitajyaa inkanti: “Ti namaawaitiro.” Imairiyitaji maaroni osaawi-satzi-payi. ²⁰Tima tikatsi matironi imonkaratiro Ikantakaan-taytziri, irootaki inkantan-tyaariri Pawa: “Tampatzika-siri nonatzii.” Aririka ayotako-pirota-najiro Ikantakaan-taitani, ari ayopirotiri oshiki akaaripiro-kitaki.

Pawa ontampatzika-siritairi, aririka awintaa-sirita-najyaari

²¹ Iro kantacha owakira iñaakairo iroñaaka Pawa antampatzika-siritan-tajyaari. Ti osiyaaro pairani, asintsiwinta-siwaitakaro Ikantakaan-taytziri

antampatzika-siritan-tajyaari. Irootaki isankinata-kotakiri Kamantan-tzinkari-payi, irojatzi isankinata-koitakiri Ikantakaan-taitaniki. ²²Iriitaki Pawa otampatzika-siritaini, aririka awintaa-sirita-najyaari Jesús Saipatzii-totaari, ankimisanta-najiri irirori. Ti anasiyityaa, aajatzi asiyaari pasini-payi. ²³Tima maaroni akaaripiro-siritaki. Irootaki airo okantanta añaayitairo iwaniinkaro Pawa. ²⁴Iro kantacha itampatzika-siri-yitai Pawa, inisironka-pirotaji irirori ityaankairi Saipatzii-totaari Jesús ipina-winta-yitai arokaiti. ²⁵Irootaki ityaankan-takariri Pawa inkapathain-kawintai Saipatzii-totaari iwamaitakiri, itsimaryaan-tajyaari Pawa aririka awintaa-sirita-jyaari Saipatzii-totaari. Iro imatanta-karori Pawa iñaantai-tyaariri yasi iwiro itampatzika-siritzi irirori. Tima pairani oshiki ikisasi-witakaro Pawa iyaari-pironka atziri-payi, amawiki ikantapiintakiro. ²⁶Irooma iroñaaka, iñaakayitai iriitaki kamiitha-siriri. Tima tampatzika-siri ikanta irirori, itampatzika-sirita-kairi ikaratzi awintaa-sirita-naariri Jesús.

²⁷¿Tzimatsima iroñaaka ashamiwintajiri? Tikatsi. ¿paitakama? ¿Irooma kantakaan-tziro ti intzimi ipaita monkarata-ironi Ikantakaan-taitani? Tityaa, iro kantakaan-tzirori awintaa-siritani. ²⁸Airo okantzi ishamiwaityaa tampatzika-siriri, tima ti imatiro yitsinampairi yakowintawitakaro Ikantakaan-taytziri. Apatziro imataitziro yawintaa-siritaitari Saipatzii-totaari. ²⁹¿Apatziroma arokaiti Judá-iti yantzimo-yitairo Pawa? Ti. Ari akaratajiri kaari ashininkayita, yantzimo-yitairo maaroni. ³⁰Tima aparori ikanta Pawa. Tsika ikantakaa-yitaji arokaiti itampatzika-siri-yitai, ari inkimitaa-yitairi aajatzi kaari totamisitaa-nita-chani. ³¹¿Tima nomiraawintiro naaka Ikantakaan-taitani nokinkithata-kotakiro awintaa-sirin-kantsi? ¿Ti ari onkantyyaa! Nokantatzii: “Iroopiro onatzii Ikantakaan-taitani.”

Isiyakaa-wintantzi Abraham

4 ¹Thami ankinkithasirita-kotiri awaisatzitini Abraham. ¿Tsikama ikantai-takiriri irirori itampatzika-siritan-taari? ²Iroomi yakowintyaaromi Abraham tampatzika-sirita-kairinimi, aritaki ishamiwinta-waita-kyaaami irirori. Airo ishamiwinta-jirimi Pawa. ³Iroka ikantai-tziri Osankinaritsi-piroriki:

Tima yawintaakari Abraham yoka Pawa, irootaki ikimita-kaantaariri itampatzika-siritani.

⁴Thami asiyakaa-winta-wakiro: Aririka yantawaiti aparori atziri, ipinaitziri. Ti inisironkata-sitai-tyaari, ipinaita-tziiri yantawaitaki. ⁵Iriima kaari antawaita-tsini, aririka iñiuro impinata-sitai-tyaari, inisironkai-tatziiri yoka. Ari ikantari atziri-payi ikaratzi thainkatasorintsi-waita-tsiri pairani, yawintaa-siritaari Pawa, aritaki iñaajiro intampatzika-siritairi. Aritaki inisironkatairi yawintaa-sirita-naari, ti

yakowintawasityaaro. ⁶ Irojatzí ikinkithata-kotakiri pinkatharini David inkimo-sirita-kaayitairi Pawa itampatzika-sirita-kaani, kaari ñaasintsi-waiwintyaaroni, ikantaki:

⁷ Kimosiri inkantajyaa atziri ipyaakoi-tajiri yantawitakaro kaari-pirori,

Okimiwaitaaro imanakoi-tatyii-nirimi iyaari-pironka.

⁸ Kimosiri inkantajyaa atziri, kaari yaminakotanti Pawa iyaari-pironka.

⁹ Iriitaki inkarati kimosiritaa-tsini, ¿Apatziroma arokaiti akaratzí ipaitaitajai “totamisitaari?” Kimitaka ti, ari isiyayitajai aajatzí kaari totamisita-chani. Pinkinkithasiritiro akantakiri:

Yawintaanaka Abraham, irootaki ikimita-kaantai-taariri itampatzika-sirita-kaani.

¹⁰ ¿Tsika-paitima ikimita-kaantaari Pawa awaisatzitini Abraham itampatzika-siritani? ¿Aripaitima imatakiro itomisitaa-nitaka? ¿Tira! Iro yampoiwaitajai itomisitaa-nitaja. ¹¹ Tima aririka ompiro-tanaji itomisitaa-nitaka irootaki iyotaitantari yawintaa-naari Pawa. Iriima Abraham yitzitakaro yawintaakari irirori Pawa, itampatzika-siritzi-takari tikira-wintha intomisitaa-nityaa. Ari ikantakari Abraham yitanta-karori itampatzika-sirita-kaitziri. Irootaki ikimita-kaantai-takariri iriitakimi charinin-tajjaaririmi maaroni tampatzika-siriri-payi, ti onkowa-jaantajyaa intomisitaa-nitaityaa. ¹² Omapiro-witatya ipaitaitajai aroka-payi “totamisitaaniri” arokataki icharini-pirotani Abraham, tima ari akaratziri atomisitaa-nita. Iro kantacha ti iro asiyanta-jjaariri ikanta irirori itomisitaa-nita, iro asiyantaariri awintaa-sirita-naari Pawa, ikimitaakiro irirori Abraham, yitakaro yawintaa-siritari tikira-wintha itomisitaa-nita.

Awintaa-sirinka ñaanta-jjaarori ikasiya-kaita-kairi

¹³ Tima ikasiya-kaitzi-takari pairani Pawa awaisatzitini Abraham aajatzí inkarati incharinin-tajjaari yasitajyaaro maaroni kipatsi, ikasiya-kaitzi-takari tikira-wintha osankinatyaa Ikantakaan-taitani. Apatziro yawintaa-siritanaka Abraham. ¹⁴ Tima inkarati ñaayita-jironi ikasiya-kaani Pawa, kaari yokaiti sintsiwinta-siwaitarori Ikantakaan-taitani. Arimi onkantyaami, ampinaasi-waityaami awintaa-siritari Pawa, tikatsi apantyaaroni ikasiya-kaakairi. ¹⁵ Ikaratzí sintsiwinta-waitarori Ikantakaan-taitani, apatziro ñiiri iwatsimairi Pawa ti imatatyiiro yitsinampairi. Tima airo otzimakimi Ikantakaan-taitani, airo otzimimi ikinakaa-sitaitani.

¹⁶ Iriitaki ñaayita-jironi ikasiya-kaani Pawa ikaratzí awintaa-naariri inisironka-pirotanta Pawa. Ari ññaayitajiro inkarati incharinin-tajjaari, tira apatziro ññaayitajiro arokaiti Judá-iti, ipajiinkai-takiri Ikantakaan-

taitani, maaroni inkarati awintaa-sirita-jyaarini Pawa, osiya-kotaariri Abraham. Osiyawaitaaro incharini-yitaimi Abraham maaroni arokaiti. ¹⁷Irootaki isankinatan-taita-karori, ikantaitaki:

Aritaki noshikyaa-jimiri pincharinin-tajyaari, iinasiyita-jyaaro impiyotajyaa inkarati ishininkata-wakaa-jiitaja.

Irootaki ikasiya-kaani Pawa. Irootaki yawintaa-siritan-takariri Abraham. Omapirotatya imonkaratairo Pawa, kantatsi irirori yañaakaa-yitairi kamayita-tsiri, tima iriitaki owitsika-yitakirori kaari tzimayi-witachani pairani. ¹⁸Iroka ikantakiriri awaisatzitini Abraham: “Inasiyita-jyaaro pincharinin-tajyaari, impiyotajyaa inkarati ishininkata-wakaa-jiitaja.” Ikantzi-takari aajatzi: “Tima ari inkantajyaa ishikitaji irirori.” Irootaki ikimisantan-tanakari Abraham, okantawitaka oshiki opomirintsitzi-motakari inkimisantan-tyaariri. ¹⁹Yaakowinta-piintakaro yawintaa-sirita. Yasi iwiro ikinkithasirita-kotaro, ikantzi: “¿Tsikama onkantyaaka? Tzimataiki naaka 100 nosarintsiti, irootaintsi nonkami. Ti owaiyanta-niti noina Sara.” ²⁰Ari okantawitaka ikinkithasiri-waita, ti inkiso-siri-wintiro ikasiya-kaakiriri Pawa, ti onkantzi-moniintyaari yawintaa-siritari. Aikiro imapirota-nakitziro yawintaa-siritari, ari ikanta-piinta-nakitziro itharowinta. ²¹Iyopirotsi Abraham ari imatakiro Pawa okaratzi ikasiya-kaakiriri. ²²Irootaki ikimita-kaantaariri itampatzika-siritani. ²³Irootaki isankinata-kaantan-takarori Pawa tsika okanta-kota. Ti isankinata-kaanta-sityaaro ampinkathatan-tyaariri Abraham. ²⁴Iro isankinata-kaantan-takarori ayotanta-jyaari ikimita-kaantai itampatzika-siritani aroka-payi, aririka awintaa-sirita-najyaari owañaajiriri Awinkathariti Jesús Saipatzii-totaari ikamawitaka. ²⁵Tima iriitaki kamaminta-yitairi arokaiti, okantakaan-tziro akaaripiro-waitaki. Irijatzi añaajatsi itampatzika-sirita-kaantairi.

Opoñaantari itampatzika-sirita-kaitai

5 ¹Iroka okantaka. Irootaki awintaa-siritari tampatzika-sirita-kaayitairi. Irootaki aripirotan-taariri Pawa. Iriitaki Jesús Saipatzii-totaari matakaa-yitairori iroka. ²Tima awintaa-siritaari Jesús Saipatzii-totaari, iyotakaa-yitairo inisironkatani Pawa anayitaji. Kimosiri ankantyyaa añaayitajiro apaata iwaniinkaro Pawa. ³Ti apatziro ankimo-siri-wintajiro añaayitairi apaata, ankimo-siri-wintzi-tyaaro awishimo-yitajainiri iroñaaka. Tima ayojiitzi aririka añaayitiro ankimaatsi-waityaa, irootaki akowintanin-tyaari. ⁴Aririka akowintapiintiro, aritaki aawyyaa-sirita-nitai. Aririka aawyyaa-sirita-nitaji, aritaki awintaa-pirota-najyaari ayaakoniintani. ⁵Airo yaminaakaa-siwaitai ayaakoniintani. Tima añaataikiro itako-pirotakai Pawa, ityaanka-kairi Itasorinka okimiwaitakaro isako-pirotai-tatyii-nirimi. ⁶Okanta ininta-paititaki Pawa, aripaiti ikama-winta-yitai Saipatzii-totaari, okantawitaka athainka-tasorintsi-waiwitaka, ti aawyaawaita-niti.

7Tikatsi matapiintironi inkamawintiri pasini atziri. Tima tzima-witacha kamawintirini atziri kamiitha-siriri. 8Iro kantacha okantawitaka akaaripiro-siri-witaka arokaiti, ikamawintakai Saipatzii-totaari. Oshiki itako-pirotakai Pawa, ityaankakiri Saipatzii-totaari inkamawintai. 9Ityaankakiri Saipatzii-totaari inkapathain-kawintajai intampatzika-sirita-kaantairi. Ari imatakirori ainiro akaaripiro-siri-wijiita, ¿Kantatsima iroñaaka antharowan-tyaari yapirotai itampatzika-siri-yitajaira? 10Tima pairani ainiro akisa-niinta-witari Pawa, ityaanka-kairi Itomi inkamawinta-yitajai, ari okanta aripirotan-taariri. Ari okanta ayopirotan-taari aritaki awisako-siri-yitai, tima yañaawintajai Saipatzii-totaari. 11Ari okantakari, ikimo-siritakaa-piro-yitajai Pawa, tima iriitaki Awinkathariti Jesús Saipatzii-totaari aripirota-kaajiriri.

Adán aajatzi Saipatzii-totaari

12Pairani aponi ikanta atziri itakaan-tanakarori ikaaripirotaki. Iro wasankitaantsi iñaakiri, ikaamani-yitai. Irojatzii antitanain-chari maaroni icharinita-naari, ikaaripiro-yitanaki maaroni osaawi-satziiti, ikaamani-yitanaki. 13Irootaki awisain-tsiri tikira-mintha isankinaitiro Ikantakaan-taitsiri. Tima yokaiti añaayitain-tsiri pairani tikira-mintha isankinaitiro Ikantakaan-taitsiri, onasitajyaa imishakowintai-tairi. Iriima yokaiti ampoi-yitai-tsiri itzimayitaji ikaratzi piyathata-karori Ikantakaan-taitsiri onasiyitajyaa aajatzi yaminakowin-tairi. 14Ikanta ikamaji pairani Adán, ikamitaka aajatzi ikaratzi icharini-yitanaari irirori okantawitaka onasiyitaka iyaari-pironka. Irootaki jatakota-naintsiri irojatzii itziman-takari pairani Moisés. Iriitaki Adán osiyakaa-winta-kariri pasini atziri pokaintsiri. 15Iriitaki Jesús Saipatzii-totaari yoka. Iroka okanta isiyakaa-wintai-takiri: Tima atziri inawiita Adán, ikaaripiro-waitaki, iriitaki kantakaan-takirori ikamayitan-takari oshiki atziri. Ari ikimi-tzitakari Jesús Saipatzii-totaari, atziri inaki irirori, ikamawintantaki, irootaki yañaasiritan-taari oshiki pasini atziri, ikantakaakaro Pawa inisironkatantzi. 16Iro kantacha inasitakaro Pawa inisironkatantaki irirori, ti isiya-kotyaaari itakaan-tanakarori ikaaripirotaki. Tima iyaari-pironka aponi atziri, irootaki kantakaan-takirori iwasankitaan-taitaari oshiki atziri. Irooma inisironka Pawa irootaki kantakaan-takirori itampatzika-siritan-taariri oshiki kaaripiro-waiwita-chari. 17Ikanta ikaaripirotaki pairani aponi atziri, yoka Adán, okimiwaita-nakaro “Kaamanitaantsi” atzirita-nakityiimi, irootaki opirawaita-kyaarini atziri-payi. Irooma iroñaaka aririka yañaaji atziri-payi, okimiwaitaaro yiitsinampaajiro kaamanitaantsi. Tima aponi atziri, yoka Jesús Saipatzii-totaari, inisironka-pirotairi atziri-payi, itampatzikatakiri, tikatsira yanti imatantaarori tsika ikantaja iroñaaka.

18Iroka nosiyakaa-wintziri: Aponi atziri kaaripirotaintsiri, iriitaki kantakaan-takirori iwasankitaan-taitakari oshiki atziri. Iriima pasini

kamiitha-siriri atziri inatzii, iriitaki kantakaa-karori yawisako-siritan-tajyaari oshiki atziri-payi, yañaa-siri-yitaji. ¹⁹Aparoni piyathari atziri, iriitaki kantakaa-karori ikaaripiro-siritan-tanakari oshiki atziri. Iriima pasini kaari piyathata-chani atziri, iriitaki kantakaa-karori itampatzika-siritan-taari oshiki atziri. ²⁰Irootaki opoñaantari isankinatai-tziro pairani Ikantakaan-taitsiri, iyotanta-jyaari atziri-payi kaari-pirori inayitzi. Okantawitaka oshiki ipiyatha-waiwitaka, antaro inisironkatairi Pawa. ²¹Pairani kimiwaitaka atzirita-tyiimi “Kaari-piron-tantsi,” irootaki opirawaitaari atziri-payi, irojatzii owamaan-tayita-kariri. Iro kantacha iroñaaka kimiwaitaka atzirita-tyiimi “Nisironkataantsi,” irootaki pinkathari-wintan-taatsinimi. Aritaki inisironka-yitai Awinkathariti Jesús Saipatzii-totaari, itampatzika-sirita-kaayitajai asi owantajyaarori añaayitaji.

Ikama-pithai-takiro kaari-piron-kantsi

6 ¹¿Kamiithama ankanti: Thami ankaaripiro-waiti inisironka-pirotan-tairi Pawa? ²¿Ti ari onkantayaa! Osiyawaita-naaro ankama-pithata-kityiromi ayaaripironka. ¿Kantatsima aparoni kaminkari ijatakairo inkaaripiroti iyaamanin-kakiini? ³Aamaa-sityaa pipyaakotakaro awirokaiti akiwaawintaari Saipatzii-totaari Jesús, akimita-kowaitaari tsika ikanta iwamaitakiri irirori. ⁴Irootaki siyakaawintacha ankamakaa-jiromi tsika akantawita pairani. Ikitaitakai. Opoñaa iwañaaitakai aajatzi, akimita-kotaari Saipatzii-totaari. Tima itasorinka Pawa owiriintairiri Saipatzii-totaari, ikimita-kaayitai arokaiti owakirarimi atziri añaayitaa-tsini.

⁵Tima asiya-kota-jyaari irirori, kimiwaitaka ankamayita-kityiimi, tima iwañaaitajai ikimitaakiro irirori. ⁶Tima kimiwaitaka tsika akantayitara pairani atzirin-kakiini, ari intsipatai-takairimi Saipatzii-totaari ipaikakoi-takaimi. Ari akama-pithatajiro akaaripiro-waiwitaka. Irootaki kaari asiyaaitan-taari iroñaaka impiratani “Kaari-pirotaantsi.” ⁷Tima aparoni kaminkari tikatsi yantayitai iyaamanin-kakiini, ti inkaaripirotaari. ⁸Tima antsipa-yitaari Saipatzii-totaari iwamaitakiri, awintaa-siri ankantayaa antsipa-yitajyaari ikaratzi yañaa-sirita-kaayitairi. ⁹Tima ayojiitzi airo yapiitajiro Saipatzii-totaari inkamawintantaji. Aparoni okaratzi ikamaki, añaaji. Ti opirawaita-jyaari irirori “Kaamanitaantsi.” ¹⁰Aparoni okaratzi ikamawintakiri irirori antayitzirori kaari-pirori. Tima yañai-motajiri iroñaaka Pawa. ¹¹Ari pinkimita-jyaari awirokaiti, pinkimita-kaantajyaa pinkama-pitha-yitairi piyaari-pironka, iriitaki Saipatzii-totaari Jesús kantakaan-tairori iroñaaka pañii-motan-taariri Pawa.

¹²Irootaki airo pinintanta ompyaakaa-sita-jyaami piyaari-pironka. Ontzimatyii piitsinampaajiro piniwitari. ¹³Tima pimatakiro pikimita-kaantaaro pinkama-kityiimi, añaajimi, pisiyakaantiro aritakimi

jatakimi Pawaki, pikanta-pajiri: “Iroka nowatha, nantanta-piintyaarori kamiithata-tsiri.” Aritapaaki pikimita-kaantaro piwatha irootaki pikaaripiro-waitanta-piintaa. ¹⁴ Aritapaaki pikimita-kaantakiro “Kaari-piron-kantsi” atziri onatyiimi, irootaki ompirawaityaamini. Tima ti pañai-motajiro awiroka Ikantakaan-taitsiri, apatziro pañaimo-yitajiro nisironkataantsi.

Ompirayitaari tampatzika-siritaantsi

¹⁵ ¿Kamiithama ankanti iroñaaka: “Thami ankaaripiro-siriti, airo añiimotantaro Ikantakaan-taitsiri, apatziro añiimotajiro nisironkataantsi?” ¿Ti ari onkanyaa! ¹⁶ ¿Tima piyotzi aririka impiratai-tyaami, ontzimatyii pinkimisanta-piintiri ompiratamiri? Pikimita-kaantakiro atziritimi piyaari-pironka, irootaki ompirawaityaamini, aritaki pinka-masi-ritaji. Irooma pinkimita-kaantana-jiro iriitaki Pawa pinkimisanta-piintaji, aritaki pintampatzika-siritaji. ¹⁷ Tima pairani, pikimita-kaantakiro iroomi “Piyaari-pironka” ompiratyamini. Irooma iroñaaka pakowintaaro pikimisanta-najiro okaratzi iyomitaa-yitzi-taita-kamiri. ¹⁸ Iroñaaka ti ompiratyamini “Piyaari-pironka,” apatziro opirataami “Tampatzika-sirin-kantsi”. ¹⁹ Nosiyakaa-winta-tziimiro ayota-kota-piintziro arokaiti aririka impiraitajai, irootaki ankimathatan-tyaarori okaratzi kompitzi-mowaitairi aroka-payi. Tima pairani pisiyakaan-tawaitakiro atziriti-tyiimi “Karipiro-yitatsiri” irootaki opirawaityaamini, aritaki okimiwita-kamiri “Piyathataantsi,” tima oshiki pipiyathata-piintaka. Iro kantacha iroñaaka opirataami “Tampatzika-siritaantsi,” aritaki piñaayitairo pintasorintsi-siri-yitaji.

²⁰ Pairani ainiro opirawaitami “Karipirota-tsiri,” ari pisaika-minthawaita-sitari, tikatsi sintsiwintimini pintampatzika-siriti. ²¹ Iro kantacha piyotai iroñaaka tikatsi apantyaaroni iroka. Iro kamiithatatsi pimpasiki-wintairo iroñaaka tsika pikantawita pairani. Piyomitaajiri ikaratzi antayitzirori iroka-payi aritaki inkama-siri-yitaji. ²² Iro kantacha ti onkimita-kaantaimi ‘Piyaari-pironka’ awirokami opiratani. Iriitaki Pawa opirataamiri. Iriitaki kamiitha-pirota-kaajimiri. Aritaki yasitajyaami, tima pasi piwairo pañaa-nitaji. ²³ Iroka “Kaamanitaantsi” okimiwaitakaro iroomi impinai-tairirimi antawaita-piinta-kiirori kaari-pirotaantsi, kimiwaitaka iriimi opiratani. Irooma “Añaanitantsi” okimiwaitakaro iroomi inisironka Pawa ipasiyitaariri ikaratzi tsipa-siri-yitaariri Jesús Saipatzii-totaari, Awinkathariti.

Isiyakaa-wintai-tziro aawakaantsi

7 ¹ Iyikiiti, awiroka-payi noñaanatziki pikaratzi piyotako-yitziro Ikantakaan-taitani. ¿Tima piyojiiti aririka inkami atziri ikama-

pithatakiro Ikantakaan-taitani? ²Ikimiwaitakaro kooya tzimatsiri oimi. Ainiro yañai-motziro oimi, ontzimatyii ontsipata-piintyaari. Irooma aririka inkama-pithatakiro, aripaiti osaikasi-waitajyaa ³Irooma oñaajirika pasini sirampari ainiro yañai-motziro oimi, omayimpitaki. Irooma inkamaki-rika, ari osaikasi-waita-jyaari, kantatsi oimintajyaa pasini, airo ikimita-kaantaitaro mayimpiro.

⁴Iyikiiti, siyakaa-winta-chari aka kimiwaitaka atzirita-tyiimi “Ikantakaan-taitsiri,” irootaki piiminta-kyaarimi pairani. Iro kantacha pikama-pithatakiro awiroka-payi Ikantakaan-taitsiri, tima pikaratakiri Saipatzii-totaari iwamaitakiri pairani. Okimiwaita-naaro iroñaaka pisaika-sita-jyaami piimintaari pasini, iriitakira iwañaaitairi. Irootaki okamiithatantari pantawaitainiri awiroka-payi iroñaaka Pawa. ⁵Tima tikira añiuro siyakaa-wintain-chari “Kaamanitaantsi,” oshiki apiyathata-piintakaro Ikantakaan-taitsiri, antapiintakiro karipi-rotatsiri. Irootaki owamaa-sirita-kairi. ⁶Okimiwaitakaro iroñaaka ankama-pithatajiromi, asaikasi-waitaja. Añaayitajiri owakirari, iriitaki Tasorinkantsi kantakaan-taarori impiratan-tairi Pawa. Ti onkimita-jyaaro pairani, asintsiwinta-waitaro paisatori isankinai-takiri.

Kaari-pirotaantsi saika-siritan-tanari

⁷¿Kamiithama ankanti: “Tikatsi apantyaaroni Ikantakaan-taitsiri?”
 ¡Tira! Irootaki oyota-kayinari nokaaripirota-piintzi. Timá iroka ikantaitaki Ikantakaan-taitaniki:

Airo ayimawaitzimi piniwitantyya.

Iro kantacha, airo noyota-kota-jiromi kanta-kota-chari, airo noyotaa-jatzimi tzimatsi nokinakaa-sitakari noniwi-siri-waita-piintaka. ⁸Irooma noyota-kotajiro Ikantakaan-taitsiri, ti nonkisa-siwai-nitaiyaa, oshiki noniwiwaita-piintaka. Airo noyota-kota-jiromi ikantakaan-taitsiri, airotyaa okaaripirotzimi nantayitziri. ⁹Pairani ti noyowityaa kaari-pirori onatzii noniwisiryaaari nokinkithasiritaniki. Nosaika-siwaita-piinta, tikatsi sintsinani. Irooma noyota-kotajiro Ikantakaan-taitsiri, aripaiti noyotanaki nokaaripiro-waitatzii, aritaki nonkama-siritaji aajatzii. ¹⁰Irootaki owamaa-siritaanari iroka Ikantakaan-taitsiri. Iro opoñaanta-jaanta-witari isankinai-tziro iroka Ikantakaan-taitisiri, irootaki kantakaan-tironimi yañaanitan-taiyyaarimi. ¹¹Nokimita-kaantajiro naaka atzirita-tyiimi “noyaaripironka,” irootaki oñasirinkinami nitanakaro noyota-kota-nakiro Ikantakaan-taitsiri. Amatawi-waitakina, irojatzi owamaan-takanari. ¹²Iro kantacha iroka Ikantakaan-taitsiri tasorintsi onatzii, tampatzikari onatzii, kamiithari.

¹³¿Irooma owamiithanka, kantakaarori nonkaman-tajyaari?
 ¡Tira! Kaari Ikantakaan-taitsiri wamainani, irootaki noyaaripironka wamainani. Timá apatziro oyotakaa-matsitaanaro noyaaripironka

iroka Ikantakaan-taitsiri. ¹⁴ Ayojiitzi irootaki asiri okinkithata-kotziri Ikantakaan-taitsiri. Iro kantacha osiyawaitakaro impimantai-tatyiromi awatha impiraa-waitai-tyaaro, irootaki “Kaari-pirotaantsi” opirawaitaini. ¹⁵ Irootaki kaari noyotanta opaita nokaaripiro-siriantari. Tima ti naaka ninta-winthaita-waita-sita-chani. Otsimaa-siri-waitakina. ¹⁶ Ti onimotaa-jaitina okaratzi nanta-piintakiri, ari noyotziri kamiithari onatzii Ikantakaan-taitsiri. ¹⁷ Okimiwaitakaro ti naaka antasityaaroni, “Kaari-pirotaantsi” atzirin-takanari, irootaki sintsitanari nomatan-tarori. ¹⁸ Okantawita nonintzi nantiro kamiithari, ti nomatiro. Okimiwaitakaro irootakimi nowatha kaari kamiithata-tsini. ¹⁹ Ti nomatiro noitsinampairi nomatiro kamiithari noninta-witari. Apatziro nomata-piintziro kaari-pirori kaari noniwitari. ²⁰ Irootaki osiyanta-karori atzirita-kityiimi “Kaari-pirotaantsi” atzirin-takana, irootaki antakaa-piinta-kinarori kaari-pirori.

²¹ Irootaki sintsiwinta-piinta-kinari nonkaaripiro-waiti, okantawitaka nonintzi naaka nantiro kamiithari. ²² nosiriki nokanta-sirizti: “Iroopirori onatzii Ikantakaantsiri Pawa.” ²³ Irooma nowathaki koñaaroini, okimiwaitakaro oñaasintsityaaroni nosiri. Okimiwaitakaro aajatzi iroomi nowatha asita-kota-kaantiromi nosiri, ari osintsi-waitiromi onkaaripiro-siriti. ²⁴ ¡Ikanta-machiitana! ¿Paitama misitowa-kaantaironi nosiri ominkyaa-kaantakiro nowatha, irojatzi owamaa-siritan-tyaanarimi? ²⁵ Iriitakira Awinkathariti Jesús Saipatzii-totaari matajironi. Nopaasoonkitajiri Pawa otyaanka-kiriri imatantaarori. Arira okanta, iro nosiri nomatan-tajyaarori nonkimisantajiro Ikantakaantsiri Pawa. Irooma nowatha koñaaroini irootaki nantanta-piintari okantakaantsiri “Kaari-pirotaantsi.”

Ikinkithasirita-piintai-tziri Tasorinkantsi

8 ¹ Tima antsipa-sirita-jyaari Saipatzii-totaari Jesús, airo iwasankitaa-yitai. ² Tima ti añiimotajiro Ikantakaan-taitsiri kamanta-kotzirori kaari-pirotaantsi, wamaa-siritan-tatsiri. Apatziro añiimotajiro iroñaaka pasini ikantakaan-taitsiri kamanta-kotzirori añaasiri-yitai atsipa-siritaari Saipatzii-totaari Jesús. ³ Tikatsi matironi itsinampairi intampatzika-siriti yaakowinta-witaro Ikantakaan-taitsiri, tima maaroni arokaiti otzimi-motai awatha kaari aawyaawaita-tsini. Iriima Pawa iriitaki matairori itampatzika-sirita-kaayitairi atziri-payi, irootaki ityaantan-takariri Itomi-pirori yatziritzi-motanti, otzimimo-witakari iwatha osiyaro awatha aroka. Iriitaki atsipita-karori iwasankitaa-wintakiri Pawa iyaari-pironka maaroni atziri. ⁴ Irootaki aawyaan-tayitaarori atampatzika-siri-piro-yitaji iroñaaka, tima iroopiro onatzii ikantakaan-taitakiri. Irootaki amata-piintaji okaratzi imatakaa-yitairi Tasorinkantsi. Airo antapiinta-sitaaro okaratzi aniwita-siwaitari aroka-payi. ⁵ Ikaratzi osiriwaitarori yantayitiro

iniwita-sitari, okimiwaitakaro atzirita-tyiimi “Niwitaantsi,” irootaki opirawaitaarinimi. Iriima ikaratzi osirita-piintarori inkimisantairi Tasorinkantsi, iriitaki ijwaritaari. ⁶Ikaratzi osiriwaitarori yantiro iniwita-siwaitari, airo ishinta inkama-siriti. Iriima osirita-piintanakariri Tasorinkantsi, kamiitha yañaayitaji. ⁷Ikaratzi osiriwaita-sitarori yantayitiro iniwita-siwaitari, airo ishinta ñaantyaarori inkisaniintiri Pawa, airo ikimisantairo okaratzi ikantakaan-tziri Pawa, airo imatajiro yitsinampairi inkimisantairi. ⁸Tima inkarati matakirori iroka-payi, kimiwaitaka tikatsi yantajiri irirori-payi onimotan-tajyaariri Pawa.

⁹Iro kantacha tira pimatiro awiroka-payi iroka, apatziro pisirita-piinta-naaro okaratzi ininta-kayimiri Tasorinkantsi, tima iriitaki saika-siritan-tamiri. Ikaratzi kaari yotairini Itasorinka Saipatzii-totaari, ti yasitajyaari Saipatzii-totaari. ¹⁰Tima kaamani pikanta-witaka okantakaaro piyaari-pironka. Iro kanta-tzimaitacha iroñaaka isaika-siritan-taami Saipatzii-totaari, añaasiritaimi, itampatzika-siritaimi. ¹¹Tima isaika-siritan-taami Tasorinkantsi, iriitaki añaanita-kaajimiri, ikimitaajiri Saipatzii-totaari Jesús, yañaawathata-kaajiri.

¹²Ari okantari iyikiiti, ti onkamiithati antayitairo okaratzi aniwita-siwaitari. ¹³Iroorika panta-piinta-najiri, aritaki pinka-masi-ritai. Irooma pisirita-piinta-najyaaro-rika okaratzi ininta-kayimiri Tasorinkantsi, onkimiwaityaaro atziritimi “Piniwinka,” irootaki piwamaa-kirimi, aritaki pañaasiritai. ¹⁴Ikaratzi antanajirori inintziri Tasorinkantsi, aritaki intomin-tajyaari Pawa. ¹⁵Tima yoka Tasorinkantsi ityaankakiri Pawa, airo yookaimi, papiitajiro = kari pinkimita-kota-jyaari opirataari itharowan-tawaitzi. Tasorinkantsi kantakai-yaaroni intomin-tantyaamiri Pawa. Irootaki omatantari ankimita-kaantajiri apaa yoka Pawa. ¹⁶Iriitaki Tasorinkantsi yotakaajaini aroka itomi Pawa. ¹⁷Tima itomi Pawa anayitai, aritaki atsipataari Saipatzii-totaari asiyitaaro okaratzi yasitakaa-kariri Pawa. Tima antsipataari Saipatzii-totaari akimaatsi-waitaka, aritaki antsipata-jyaari tsika otzimapaji iwaniinkaro.

¹⁸Nokinkithasirita kapichiini akimaatsi-waita iroñaaka, tikatsi ompaita-matsitajyaa aririka añaajiro apaata iwaniinkaro. ¹⁹Maaroni iwitsikani Pawa iyaakoniintairi yapato-tairi itomi-payi. ²⁰Yaminaa-siwaitaka iwitsikani, ti yaawyiro inintawitari, tima Pawa kantakaarori okantanta-paintari. Iro kantacha oyaawintaka yokaiti, ²¹ñaayitajiro iwaniinkaro, aririka isaikasi-waitajyaa itomitaari Pawa. Ari okarata-paaki atziritimi “Sitzitaantsi,” irootaki opiratan-tachanimi. ²²Kimitaka inkaminthaa-jiitatyiini ikaratzi iwitsikai-takiri ikimiwaitakaro ontzimaa-niti kooya. ²³Aajatzi aroka-payi, okantawitaka añaawitakari Tasorinkantsi itsipa-siri-yitai, kimiwaitaka ainiro atikawai-jiitzi anintzi awisakoti airo akimaatsi-waitanta, amina-mina-yitziro tsika-paiti intomi-piro-yitai Pawa. ²⁴Irootaki ayaakoniintani kantakaan-tzirori

awisako-siritan-tajyaari, okantawitaka tikira añaa-yitiro iroka. Aririkami añaa-yita-kiromi, ¿Aikiroma ayaakoniinta-tyi-ro? ²⁵Aritaki okanta ayaakoniintari, ontzimatyii amatsinka-siritajyaa, ayaakotiro okaratzii kaari añiiri.

²⁶Tima ti aawyaa-sirita-niti aroka, Tasorinkantsi nisironka-yitaini. Tima ti ayoyiti tsika ankantyaa amanayiti. Iro kantacha iriitaki Tasorinkantsi amanako-wintaini, okimiwaitakaro inkawintha-wintayii. ²⁷Ikimathatziri Pawa yoka Tasorinkantsi aririka yamana-kotai. Tima iriitaki yotako-pirotziriri Pawa opaita-rika inintakairiri ikaratzii yasiyitaari irirori.^g

Aritaki imatakiro itsinampairi maaroni

²⁸Tima iroka ayotziri: tsika-rika ompaityaa awishi-motainiri, aritaki inkanta-kaakyaaro Pawa onkamiithatzi-moyitai. Irootaki ikaima-siritan-tairi antayitainiri inintakairi. ²⁹Ikaratzii iyotzitakari Pawa aritaki inkimisantajiri, iriitaki inkimita-kaantajiri itomi-pirori. Ikanta Ijiwariti Itomi, ari ikantziri pasini ampoita-tsiri, iyikiiti inatyii. ³⁰Yoka ikaratzii itomitaari Pawa, iriitaki ikaima-siritajiri, itampatzika-siri-yitairi, irootaki iñaantaarori iwaniinkaro.

³¹¿Tsikama ikantai-tziroka iroka? Inithaa-piro-waitakai Pawa, ¿arima intzimaji ipaita matajirini itsinampairi? ³²Tima ti inthañii-yaari Pawa Itomi-pirori, isinitakiri iwamaitiri ikamawintan-takairi arokaiti. Aritaki yantzi-mota-kairo Pawa kantachari, ¿airoma yantzimo-yitaji opaita-rika kowityii-motaini? ³³Tima añakiro itampatzika-siritai, ¿arima intzimaji aminakowintainiri? Tima iriitaki Pawa oyosiiyita-kairi. ³⁴Iriitaki Jesús Saipatzii-totaari kamawintairi, añaa-ji aajatzi, saikapaji irako-piroriki Pawa itsipataari ipinkathari-wintantzi. Iriitaki kantako-wintajairi arokaiti. Aritaki okanta, ¿arima intzimaji owasankitairini? ³⁵¿Tzimatsima matironi okakairini Saipatzii-totaari, iwashaantan-tyaarori itakoyitai? Okantawitaka añaa-yitziro opomirintsitzi-mowaitai, aikiro ijatatzii itakoyitai. Ari inkimitairori aririka ontzimi owasinonkaa-waitaini, ininti imaimanitaiti, antasha-niinta-waiti, anthonka-kowaityaa akithaatari, ankowiinkata-kowaiti, yapatha-kiro-ryiitai. ³⁶Ari okanta osankinata-kotaka, ikantaitaki:

Asi owiro iwamaakaan-taitina nawintaajami awiroka.

Ikimita-kaanta-kinari iwamaitziri ipiraitari.^h

³⁷Okantawitaka añaa-yitiro iroka-payi, aritaki amatayitakiro aitsinampairi, tima itakotai Pawa, aritaki imatakaakairo aitsinampairi.

³⁸Iroka nawintaakari naaka: Onkanta-witakyaa añaa-wityaaro iroka-payi: kaamanitaantsi, añaa-antarintsi, Maninkari-payi, pinkathari-payi,

^g 8.27 yasiyitaari irirori = kitisiriri ^h 8.36 ipiraitari = oveja

awishi-motairi iroñaaka, awishi-motainiri apaata, tzimatsiri isintsinka, ³⁹jinoki-sato, osaawi-sato, opaita-rika iwitsikai-tziri. Iro kan-tzimaitacha, tikatsira aparoni iroka-payi kantakai-yaarini Pawa iwashaantan-tairi intakoyitai, okantakaan-tziro yantzimo-yitakairi Awinkathariti Jesús Saipatzii-totaari.

Iyosiitai-takiri Israel-iiti

9 ¹Iyotziro Saipatzii-totaari iroopirori onatzii nonkantimiri. Tima iriitaki Tasorinkantsi pinkathari-winta-siritanari, iriitaki oyotakayinari, ti nonthaiyaa nonkantimiro iroka: ²Oshiki nowasirita-kotakari noshininka-payi Judá-iti kaari kimisanta-tsini, oshiki okatsitzimo-siritakina. ³Oshiki noninta-witaka yawisako-siritai noshininka-payi, noninta-witaka nosiniwinta-jyaari yawisakotan-tajyaari. Aritaki onkantakimi iwashanta-jinami Saipatzii-totaari, aririka noyotimi irootaki yawisako-siritan-tajyaari noshininka-payi, ⁴ikaratzi icharinitakari Israel. Tima iriitaki itomiwitakari Pawa yokaiti, iñaakayi-witakari iwaniinkaro. Tzimatsi ikanta-wakaari yaripirotanta-wakai-yaari, isankina-witakaniri Ikantakaantsiri, yanintaa-waiwitaka ipinkathatziri, tzimawitaka ikasiya-kaakiriri. ⁵Irimirinka ishininka-payi awaisatzitini. Irijatzi ishininka-mirinka Saipatzii-totaari, Pawatatsiri anairiri maaroni, irasi iwaitiro intharowintai-tyaari. ¡Omapirowí!

⁶Okantawitaka ti inkimisantaitiri, ¿kamiithama ankanti airo omonkarata ikasiya-kaantziri Pawa? ¡Tira! Tima inkarati ipaitai-tziri iroñaaka “Israel-iiti,” pasini-satzi inatyii, kaari icharini-piro Israel. ⁷Ari okanta awishi-mota-kiriri Abraham. Tima tzimaki apiti itomi, iro kantacha aparoni ikimita-kaantaka kaarimi ishininka. Iriitaki ikinkithata-koitziri aka, ikantaitaki:

Iriitaki Isaac iwaiyani-pirori.

⁸Arira ikimi-tzitakari Pawa ti inkimita-kaantairi iriimi itomi-pirori ikaratzi iwaiyan-takaan-takiri awaisatzitini Abraham, apatziro itomita-kaitaari ikaratzi ikasiya-kaita-kiriri incharini-yitajyaari. ⁹Iroka okaratzi ikasiya-kaakiriri, ikantakiri:

Pasiniki osarintsi onkimita-jyaaro iroñaaka, aririka nompiyaki, noñaapajiro Sara tzimaki otomi.

¹⁰Ari okanta awishi-mota-kirori Rebeca, itsipaa-nita-kaantakarori awaisatzitini Isaac. ¹¹Tikira intzimanaki otomi-payi, tikira yantayitiro kamiithari aajatzi kaari-pirori, aritaki tzimaki inintakiri Pawa yantiri. Ari omonkaratari onkarati yantiri. Tira iri nintasi-waita-chani yantiro, tima Pawa kantakaarori yantayitan-tarori opaita-rika, ikaima-siri-yitajiri.

¹²Iroka ikantzi-taita-karori Rebeca:

Iriitaki ompiratan-tachaniri iyaapitsi, impiratyaari itarori itzimi.

¹³Iroka pasini isankinai-takiri, ikantzi Pawa:

Noyosiitakiri Jacob, iriima Esaú nomanintakiri irirori.

¹⁴ ¿Irooma ankantan-tyaari: “Akimakiro ikantakiri Pawa, ti intampatzika-siriti irirori?” Airo piñaawaitziro iroka, pinkamanta-kotirimi. ¹⁵ Tima pairani iñaawaitaki Pawa, ikantziri Moisés:

Itzimi-rika nonintziri nonisironkatyaari, aritaki nonisironkata-kyaari.

Itzimi-rika nonintziri nonkawinthayiri, aritaki nonkawinthaakiri.

¹⁶ Ñaakiro, kaari atziri-payi ninta-sityaaroni yantayitiro opaita-rika, iriitaki Pawa kantakaarori yantantarori opaiyita-rika ikaratzi ikaminthaa-yitairi irirori. ¹⁷ Ari ikantai-takiriri aajatzi Faraón, iroka isankinata-koitakiri, ikantaitzi:

Irootaki nopinkatha-ritakaan-takamiri iyotantai-tyaanari otzimi-motana naaka nosintsinka, ari onkantyya inkinkithata-koitan-tajyaanari naaka maaroni kipatsiki.

¹⁸ Ari ikantari Pawa, ikawinthaayitzi ikaratzi inintziri irirori. Irijatzi kantakaarori ikiso-siri-yitantari ikaratzi inintziri irirori.

¹⁹ Kimitaka ari pinkantajina: ¿Paitama iwasankitaan-tariri Pawa ikaaripirota-kaayitzi, airoma okantzi iwasiñaajiro inintakiri Pawa yantiri? ²⁰ Iro kantacha nonkantimi naaka: Tikatsi piyomatsiti patziritzika awiroka pinkantan-tyaari. Ti pimpinkathatiri Pawa. Thami ankinkithasirita-kotiri owitsika-yitzirori kowitzi. ¿Kantatsima oñaanitari iyowitziti, onkantiri kowitzi-pakori: “Ti apantyaana piwitsikakina?”

²¹ ¿Airoma okamiithatzi iwitsiki waniinkata-chari, ipoñaawitsikaki pasini kaari apantyaaroni? Kamiithatatsi, iriitaki asitarori iyowitziti.

²² Ari ikantakari irirori Pawa, iwitsika-yitakiri ikaratzi osiyakarori kowitzi. Tima tzi mayitatsi atsipita-jyaaroni iyatsimanka, yatsipita-jyaaro isintsinka yapirotan-tajyaari. Iro kantacha Pawa, amawi ikantawinta-paintari yokapayi. ²³ Ari ikinakaakiro iyotakaan-tairori oshiki itako-pirotakai, imata-jaantakiro tsika okanta ikinkithasiritzi-takaro pairani, iyosiitai antsipata-jyaari irirori añaayitajiro iwaniinkaro.

²⁴ Arokayitaki iyosiitairi ikaima-siri-yitai. Ti apatziro aroka-payi Judá-iti, akarayitajiri pasini-satzi kaari ashininkata. ²⁵ Irootaki ikinkithata-kaakiriri Pawa pairani Kamantan-tzinkari Oseas, ikantaki:

Ikaratzi kaari noshininkawita, nonkimita-kaantajiri, “Noshininka.”

Ikaratzi kaari notakoyiwita pairani, nonkimita-kaantajiri, “Notakotani.”

²⁶ Irooma anta tsika ikanta-witaka, “Ti pishininkatyaana awiroka-payi,” Aritaki inkantaitaji, “Itomi-payi pinatzii Pawa, Añaanita-tsiri.”

²⁷ Iroka ikantzi-takari Kamantan-tzinkari Isaías, ikinkithata-kotakiri inkarati incharini-yitajyaari Israel, ikantzi:

Onkanta-witakyaa oshiki inkarati incharinityaari, inkimiwaityaaro oshikitzi impaniki nijaa-thapyaaki,

Kapichiini awisakotaa-tsini.

²⁸ Tima imapokajiri Pinkathari maaroni kipatsi-satzi, tampatzika inkantyya iwaskanitaa-kaantajiri.

²⁹ Ikantaki aajatzi Isafas:

Ikamintha Pawa Sintsi-pirori iwawisaa-kotaji kapichiini ashininka. Airo iwawisaa-kotzimi, aritaki añaayitairomi okaratzi iñaakiri pairani Paamaarini-satzi, aajatzi Katsimaarini-satzi

Itampatzika-siritairi yawintaajari

³⁰ Irooma ankantan-tyaari: “Ti yamina-mina-wityaaro pasini-satzi intampatzika-siritai, iro kantacha itampatzika-siritairi Pawa yawintaa-matsitaari irirori-payi. ³¹ Iro kantacha naaka-payi Israel-iiti, ti imatiro noitsinampairo noñaayitiro yaakamiithatakina Pawa, okantawitaka nosintsiwinta-witakaro Ikantakaantsiri.” ³² ¿Paitama kaari imatantaro yitsinampairi? Iro kaari imatantaro yitsinampairi isirita-kotaro yakowinta-waitakari irirori. Ti isirita-kotyaaro inintakairiri Pawa yawintaa-siritari. Osiyawaitakaro yantziwa-waityaaromi mapi. ³³ Irootaki isankinata-koitakiri pairani, ikantaitzi:

Nowakiro ikowa-piroitani mapi Kisakowintoniki.

Owaryaantzi iroka mapi aririka yantziwai-tyaaro.

Inkarati awintaa-sirita-jyaarini kimitakarori mapi, airo yaminaa-siwaitaja apaata.

10 ¹ Iyikiiti, nonintziri naaka yawisako-siri-yitai noshininka-payi Israel-iiti. Irootaki namanantariri Pawa. ² Noyotzi naaka itharowinta-siwaitari Pawa yokapayi, yantasi-waitaro ti inkimatha-piro-zimaityaaro. ³ Ti iyojiiti inintatziira Pawa intampatzika-sirita-kairi, ti inkimisanti, apatziro ininta-sita intampatzika-siritan-tyaaro yakowinta-waita-sitari apaniroini. ⁴ Tima ithotyaaikiro Saipatzii-totaari okanta-kota Ikantakaan-taitsiri, iriitaki tampatzika-sirita-kaajiriri ikaratzi awintaa-sirita-naariri.

⁵ Iroka isankinari Moisés okanta-kota Ikantakaan-taitsiri intampatzika-siritan-taityaarimi, ikantaki:

Inkarati monkarataironi, iriitaki añaasiritaa-tsini.

⁶ Iro kantacha onasita, ti osiyaaro iroka akantakiri aririka awintaa-jyaari Pawa aritaki itampatzika-siritajai. ¿Kantatsima akowinta-waita-sita-chari ijati inkitiki isintsiwintiri Saipatzii-totaari iwawisaako-siritantai?

⁷ ¿Kantatsima ijati aajatzi sarinka-winiki iwiriintairi Saipatzii-totaari ikamawita-painta? ⁸ Iroka ikantaitaki:

Aritaki pinkimairo ñaantsi, aritaki pinkima-thatajiri aajatzi.

Kanta-kota-chari aka “ñaantsi,” irootaki nokinkithata-piinta-kiriri awintaa-siritantsi. Iroka okanta: ⁹ Aririka piñaawaitaji pinkanti, “Nowinkathariti inatzii Jesús,” aririka pawintaa-sirita-jyaari Pawa iriitaki owiriintajiri

ikamawitaka, aritaki pawisako-siritai. ¹⁰Tima pawintaa-siritaari irirori, irootaki itampatzika-siritan-taamiri. Ari okantzita, aririka piñaawai-yitairo, irootaki iwawisaako-siri-yitan-taamiri. ¹¹Ari ikantaitaki Sankinaritsi-piroriki:

Inkarati awintaa-sirita-jyaarini irirori, airo yaminaa-siwaitaja.

¹²Onkanta-wityaa aroka-rika Judá-iti, kaari ishininkaiti, iriira Saipatzii-totaari Awinkathariti maaroni. Tzimatsi-rika amanairini, aritaki inisironka-pirotakiri.ⁱ ¹³Tima iroka ikantaitaki:

Intzimi-rika amanairini Pinkathari yawintaa-jyaari, aritaki yawisakotaji.^j

¹⁴¿Kantatsima yamanaitiri Pawa tirika yawintaa-siritai-tyaari?
¿Kantatsima yawintaa-siritai-tyaari Pawa, tirika inkima-kotaitiri?
¿Kantatsima inkima-kotaitiri, tirika intzimi kinkithata-kaanta-tsini?
¹⁵¿Kantatsima inkinkithata-kotaitiri, tirika intzimi tyaankaari-payi?
Irootaki isankinai-tanta-karori, kantatsiri:

¡Oshiki inkamiitha-kitziti amakironi Kamiithari Ñaantsi isaikan-taitari kamiitha!

¹⁶Iro kantacha, tira maaroni inkimisantaitiro Kamiithari Ñaantsi. Irootaki ikantan-takari Kamantan-tzinkarini Isaías:

Pinkatharí, ¿Itzimima kimisantironi añaaani?

¹⁷Okowa-pirotatya yitaita-wakyaaro inkimai-tawakiro iñaani Pawa yawintaa-siritan-taityaari. ¹⁸Nokantzi naaka, “¿Aritakima ikimaitakiro?” Aritaki, tima iroka isankinai-takiri ikantaitzi:

Ikinkithai-takiro nampitsiki-payi,
Ikimaitakiro tsika-rika-payi isaikaitzi aka kipatsiki.

¹⁹Napiitiro nonkanti, “Ikaratzi icharini-yitaari Israel, ¿Ikimatha-pirota-kiroma?” Iriitaki Moisés oiñaaronta-kirori isankinari, ikantaki:

Ari nonkanta-kaakyaaro pisamawaityaari pasini-satzi atziri kaari shininkata-wakaa-chani.

Oshiki pinkisa-siri-waitiri ikaratzi pipaiyitziri “masontzi-siriri.”

²⁰Iroka pasini ikantakiri Kamantan-tzinkarini Isaías:

Iñaayitaana kaari othotyaakota-jinani.
Noñaaka-yitaari kaari amina-minatinani.

²¹Iro kantacha iroka ikinkithata-kotakiri Isaías ikanta-kota Israel-iiti, ikantaki:

Nowaanka-wakota-siwita-piintakari, titzimaita inkimisanta-jiitina, piyathari inajitaki.

Tzimatsi Israel-iiti matakirori itsinampairi

11 ¹¿Nokanta-tziima imanintziri Pawa yoka Israel-iiti yasiyitari?
¡Tira ari nonkanti! Tima naakatztitaka ikaratziri Israel-iiti,

ⁱ 10.12 kaari-rika ishininkaiti = griego ^j 10.13 Wairontsi

icharini Abraham nonatzii, icharini nonatzii aajatzi Benjamín-iiti.

²Ti imanintina Pawa, iriitaki oyosiita-kinari. Pinkinkithasiritiro Sankinarintsi-pirori, tsika ikinkithata-koitziri Elías yamanako-wintziri ishininka-payi, ikantaki:

³Pinkatharí, iwamaitakiri Kamantan-tzinkari-payi,
Iporokai-takiro pomipirini-mintotsi.

Aparoni nokanta-kaaro nañai, inintai-tatzii iwamaitina aajatzi naaka.

⁴Ari yakanakiri Pawa ikantziri:

Tira aparoni awiroka yotapain-chani. Naamaako-winta-taikari pasini ikaratzi 7000 atziri kaari tyiirowa-chani impinkathatiri pawaniro Inkaniwiri.

⁵Ari okantari, tzimatsi kapichiini noshininka iyosiitakiri Pawa inisironkata-jyaari. ⁶Ti iro kantakaan-tironi isintsiwinta-waitani inisironkatan-taariri Pawa, inisironkata-sitaari Pawa. Ari okanta-kotari nisironkataantsi.

⁷Ari okantari, ti imatiro yitsinampairi maaroni Israel-iiti okaratzi inintawi-jiitari. Iro kantacha tzimatsi Israel-iiti matakirori itsinampairi, ari ikantakari iyosiitakiri Pawa. Iriima pasini-payi ikiso-siritaki.

⁸Irootaki isankinai-tantakari, ikantaitzi:

Pawa kantakaaro ijimpa-siritan-taitari.
Tzimawitacha irooki titzimaita iñaanti.
Tzimawitacha iyimpita titzimaita inkimi.
Irojatzii ikanta-tzimaitaro iroñaaka.

⁹Iroka isankinata-kotakiri aajatzi pinkatharini David, ikantaki:

¡Onkamintha yaitiri tsika oritai-takiri!
¡Onkamintha yantziwatyaa!
¡Onkamintha iwasankitaitiri!

¹⁰¡Onkamintha imawityaakita-taiti!
¡Onkamintha intsika-mitziyiti!

Yawisako-siri-yitaji pasini-satzi atziri

¹¹Tima ikantaitaki “Onkamintha yantziwatyaa” noshininka-payi, ¿irooma siyaka-winta-chari yapirotaitiri? ¡Kaari! Irootaki siyaka-winta-chari ikinakaa-siyita-paintari, iwawisaako-winthatairi Pawa pasini-satzi atziri, irootaki imatanta-taita-karori Pawa iñaantyaariri noshininka-payi, irootaki inkowanta-pirota-jyaari yawisako-yitaji irirori. ¹²Tima inkinasiwaiyi-taka irirori, irootaki inisironkai-tantaariri pasini-satzi atziri nampitarori maaroni kipatsi. Irootaki kamiitha-piro-taita-tsini aririka yapiitaitiro inisironkai-tairi noshininka-payi apaata.

¹³Iroñaaka nonkantimi awirokaiti kaari noshininkata. Naakataki iyosiitaitaki nontyaantaa-riti nonkinkithata-kaayitajimi pikaratzi ti

noshininkatyaami. Siritha nokanta-winta-piinta-nakaro nantawairi. ¹⁴Irootaki namina-mina-taitziri isama-niintaaina noshininka-payi, ari yawisako-siritairi irirori-payi. ¹⁵Tima ti imiraawintairi irirori Pawa, irootaki yaripirotan-taariri Pawa maaroni osaawi-satzi. Irooma apaata aririka yaripiro-siritairi Pawa noshininka-payi, onkimita-jyaaro impiriintaa-tyiimi ikamayi-witaka. ¹⁶Tzimatsi-rika amakiniriri Pawa tasirintsi yantan-taitani, yasitanaaro Pawa maaroni opatha iwitsikai-takiri yatantaitari. Tzimatsi-rika amakiniriri Pawa oparitha-payi inchato, arira okaratzi yasitaro maaroni ospayi aajatzi.

¹⁷Iroka osiyakaa-wintari incha-paritha, iriyyitaki nowaisatziti-payi itayita-karori pairani. Siyakaa-winta-chari otiwa, iriyyitaki noshininka-payi Judá-iti tzimayitaa-tsiri iroñaaka. Kimiwaitaka inchikai-takiro otiwa, oshooka-tiwatan-tajyaari pasini intsirikai-takiri, kamiitha onkantayaa oshooki okantakaaro oparitha. Ikaratzi osiyakaa-wintziri otiwa itzirikai-takiri, iriyyitaki atziri-payi kaari noshininkata.^k ¹⁸Irootaki airo okantanta pinkantakapirowasitanta. Pinkinkithasirityaa, tima awiroka-matsitaki otiwa inchato, awirokatakai añaakaa-yitzi oparitha. ¹⁹Kimitaka aritaki pakakimi awiroka-payi, pinkanta-jiiti: “Tchikai-takiro otiwa noshooka-tiwatan-taari naaka.” ²⁰Ari okantawitari, iro kantachari pinkinkithasiritiro kimiwaitaka noshininka-payi Judá-iti inchika-tiwai-tajirimi okantakaaro ti inkimisanti. Irooma awirokaiti kaari noshininkata, awiroka impoyiitariri okantakaan-tziro pawintaa-siritaja. Ti onkamiithati pinkantakapiro-waityaa, pimpinkathatiri Pawa. ²¹Iriitaki Pawa chikakirori itayitarori otiwa, paamawintyaa imatajimi = kari aajatzi awirokaiti. ²²Ari piñiirori oshiki ikatsimatzi Pawa, iro kantacha nisironkataniri inatzii aajatzi. Ikaratzi antziwa-siritain-chari iñaakiro ikatsimatzi Pawa. Irooma awirokaiti, asi owiro piña-piintiro inisironka-yityaami aikiro poisokirota-tyiiri Pawa. Irooma airorika poisokiroitari, aritaki inkimita-kaantaimi otiwa ichikai-takiri. ²³Ikaratzi ichika-tiwai-takiri pairani, aritaki intsirikai-tairi, aririka iwashaantajiro ithainka-waitziri Pawa. Tima Pawa kantatsi imatiro. ²⁴Awiroka kimitakarori otiwa pankirintsi-niro intzirikai-takiri pankirintsi-piroriki. Oshiki okamiitha-pirotaki iroorika intsirikaitaji otiwa-pirori oponkitzi-piroki.

Impiya-sirita-kaitairi Israel-iiti

²⁵Iyikiiti, nonintzi piyotiro kaari ikimathataitzi pairani onkarati yantiri Pawa. Airo pikinkithasiri-waita-sita aritaki piyotakiro maaroni. Añaayitakiro iroñaaka yokaiti noshininka Israel-iiti, tzimatsi kisosirita-

^k 11.17,22 Okinkithata-kotziri pankirintsi asitarori oparitha, asitarori otiwa, irootaki ikantai-tzitari “Kikiroi-toni.”

kaayita-kiriri. Iro kantacha, onapaintatzii irojatzi imonkaratan-takyaari inkarati awisako-siritaa-tsini kaari noshininkata. ²⁶Ari omatajyaa apaata, yawisako-siri-yitaji aajatzi Israel-iiti. Irootaki isankinata-koitakiri pairani, ikantaitzi:

Ari impoñii-yaari Kisakowintoniki ookakaa-wintaniri,
Iriitaki kantakantironi iwashaantan-tyaarori icharini-payi Jacob
ithainka-tasorintsi-waitzi.

²⁷Tima irootaki nokasiya-kaakiriri,

Naakataki apirotaironi iyaari-pironka.

²⁸Tima yokaiti noshininka Judá-iti kaari miraawintironi Kamiithari Ñaantsi, ikimita-kaantari Pawa iisaniintani, ari okanta inisironkatan-taamiri Pawa awirokaiti. Iro kantacha Pawa iyosiitzi-takari noshininka-payi, aikiro ijatatzii intakoi-tyaari, irootaki iñaantyaarori ikasiya-kaakiriri itayita-nakarori nowaisatzitini. ²⁹Aririka inkaima-siritanti Pawa, inisironka-yitanti. Airo iwashaantajiro.

³⁰Pipiyathatzi-takari pairani awiroka-payi Pawa. Ipoña ipiyathanaka noshininka-payi, irootaki opoñaan-takari inisironka-yitaimi awirokaiti.

³¹Tima yokaiti ikaratzi piyatha-waiwita-chari iroñaaka, aritaki iñaayitairo apaata inisironkai-tairi ikimitai-tzimi awiroka-payi iroñaaka.

³²Ari okanta, ikantakaakaro Pawa maaroni apiyatha-waiyitaka, ari iñaakan-takirori oshiki inisironka-yitai maaroni aroka-payi.

³³Tima okiryaantzi nokanta-wintaari Pawa iyotani-pirotaka, ikimathatziro maaroni. Tikatsi yotironi yantayitiri, tsika-rika inkantairo.

³⁴Iroka isankinata-koitakiri, ikantaitaki:

¿Tzimatsima yotzirori ikinkithasiritari Pinkathari?

¿Tzimatsima impaityaa matironi iyomitaa-iri?

³⁵¿Tzimatsima mapokakirini impanakiri irirori, iriitaiki itakarori ipayitan-tataiki?

³⁶Iriitaki Pawa kantakaa-karori otzimayitantari opaiyitarika, iriitaki poñaakaan-tayitarori, iriitaki asitarori. Irasi iwiro impinka-thaitajiri. ¡Omapirowí!

Onkarati yantayitiri kimisantzin-kariiti

12 ¹Iyikiiti, tima inisironkataami Pawa, nonintzi pinkimita-kaantairo piwatha iroomi patsipita-kaani pasitakai-yaariri Pawa, kitisiri pinkantyyaa pañaayitaji awirokaiti, irootaki onimotziriri Pawa. Ari okantataita inintziri Pawa apinkathatajiri. ²Airo pisiyako-waita-sitari osaawi-satziiti. Pisinitajiri Pawa iwakira-sirita-kaimi. Irootaki piyotan-tajyaarori inintakayimiri, kamiithatzi-motziriri, onimotziriri, tikatsi kowitzii-motyaarini.

³Iriitaki Pawa nisironkataanari naaka, irootaki noyomitaa-yitan-taamiri, nokanta-yitajimi: Airo pikimita-kaanta-siwaita iriipirori.

Pinkinkithasirita-kotyaa kamiitha. Irootaki pimatan-tyaarori ininta-kayimiri Pawa aikiro pijatana-kitzii pawintaa-nakyaari. 4Pinkinkithasirita-kotiro tsika akantayita awathaki. Tima tsika akantawathayita arokaiti, irootaki antakaa-yitairori opaiyita-rika.¹ 5Arokayitaki isiyakaa-wintaitzi awintaa-siritaari Saipatzii-totaari. Akimiwaitaja arokami iwatha Saipatzii-totaari. Okantawitaka anasiyita aparoni-payi, iro kantacha aparoni akantaja, kimiwaitaka awichaa-wakaa-tyiiaami. 6Maaroni arokaiti itasonka-winta-yitakai amonkaratan-tyaarori antayitairi. Tzimatsi-rika aparoni kamantan-tzinkari, yantayitiro inintakairiri Pawa, aikiro yawintaa-nakityii-yaari. 7Tzimatsi-rika amitakotan-tatsiri, imonkaratiro irirori. Tzimatsi-rika yomitaan-tatsiri, imonkaratiro irirori. 8Tzimatsi-rika pinthata-kaanta-chari, imonkaratiro irirori. Tzimatsi-rika opasitan-tachari, ipanta-pirotai oshiki. Tzimatsi-rika jiwatakaan-tatsiri, isiritha-wintyaaro yantawairi. Tzimatsi-rika nisironkataniri, kimosiri inkantyyaa imonkara-yitairo.

9Ontzimatyii pitakotan-tajyaa kamiitha, airo pamamina-waita. Pikisanintiro piwairo kaari-pirori, irooma kamiithari oisokiro piwanajiro. 10Pakowintyaaro pintako-yitanyaa, pinkimita-kaantiro pintakotyaarimi pirintzi okaakiini. Pimpinkathatiri pasini-payi. 11Siritha pinkanta-yityaa, airo pipirawaita pantawaitainiri Awinkathariti. 12Kimosiri pinkantyyaa piyaa-kotairi Saipatzii-totaari. Amawi pinkanta-yityaa aririka piñaayitiro pomirintsitzi-motyaamini. Pamana-piintaji. 13Pimpasita-jyaari kimisantzin-kariiti ikaratzi kowityii-mowaitariri. Pimaanta-piinta-yitaji piwankoki.^m

14Pamana-kotajiri ikaratzi owatsinaa-waitzimiri, irootaki inisironkai-tantyaariri irirori. Airo pimishakowinta-waitziri. 15Pintsipatyaari pinkimo-siriti ikaratzi kimosiri-waita-tsiri. Pintsipatyaari piraawaityaa ikaratzi irawaita-chari. 16Aapatyaa pinkanta-wakai-yitajyaa. Airo pimanintan-tawaitzi, pintsipa-yityaari kowityaa-waita-tsiri. Airo pikimita-kaanta-siwaita yotaniri pinatzii. 17Tzimatsi-rika owaaripirowaitimini, airo pipiyatari. Piñaakantiro tampatzika pikantzi-motari awiroka atziri-payi. 18Piriipiro-wintairo pisaikan-tajyaari kamiithaini maaroni. 19Notakotaní, airo pikisako-winta-waita awiroka, apatziro iyotziro Pawa, iriitaki kisakowintyaamini. Tima iroka isankinaitakiri pairani, ikantaitaki:

Ikantzi Awinkathariti:
Naakataki wasankitaan-tatsini,

¹ 12.4 Kanta-kota-chari aka “tsika akantayita awathaki”, irootaki siyakaa-winta-chari tsika akantayita: tima oki irootaki yaminan-taitari, irooma kimpitantsi irootaki ikimantaitari, irooma paantintsi irootaki iwantaitari, irooma akotsi irootaki yairikan-taitari, irooma itzintsi irootaki yaniitan-taitari. ^m 12.13 kimisantzin-kariiti = kitisiriri

Naakataki kisakowintan-tachani.

²⁰Aririka intasha-niinti pikisaniintani, pimpiri iyaari. Aririka imiriwaiti, pimpiri yiriri. Aririka pimayita-najiro, oshiki impasiki-waiti yoka iñaakiro-rika pantakiri.ⁿ ²¹Paamawintajyaa otsinampaimi = kari kaari-piron-tantsi. Iro kamiithatatsi panta-piintairo kamiithari pimatantyaarori pitsinampairi kaari-pirori.

13 ¹Ontzimatyii pinkimisantajiri awirokaiti pinkathari-wintzimiri pinampiki. Ti ipinkathari-waita-sityaa irirori, Pawa kantakaarori ipinkatha-ritantari. ²Tzimatsi-rika nintatsini imaimanitiri pinkatha-yitatsiri, okimiwaitakaro iriimi Pawa imaimanitaki, irootaki iwasankitaan-taityaariri. ³Ikaratzi antayitzirori kamiithari, airo itharowan-tawaitari pinkatharintsi. Iriima antayitzirori kaari-pirori, itharowantari irirori. Ari okanta, pantziro-rika awiroka kamiithari, airo pitharowan-tawaitari pinkatharintsi, iriitaki tharowinta-jyaamini. ⁴Tima iriitaki Pawa pinkatha-ritakairiri yokapayi yaamaako-wintan-tyaamiri. Aririka pantiro kaari-pirori, pintharowan-tyaari pinkathari, tima ti ontzimi-mota-sityaari irirori iwisa-minto. Tima iriitaki Pawa pinkatha-ritakairiri yokaiti, irijatzi Pawa owasankitaa-kaantziriri ikaratzi antzirori kaari-pirori. ⁵Ontzimatyii pimpinkathatairi pinkathari-payi. Ti apatziro pintharowan-tyaari imasirinka. Irootaki tampsatzikata-tsiri pimayitairo. ⁶Tima irootaki pimpinatan-tajyaariri sintziwintzimiri jiwawintzimiri pinampiki, irootaki yañaantaari irirori, tima imonkarata-tyiuro inintziri Pawa. ⁷Pimpina-yitairi maaroni pinkathari-pirori, aajatzi ikaratzi aamaako-wintan-tachari nampitsi. Ontzimatyii pinkimisantiri, pinkatha piwiri.

⁸Airo piriwi-waitantzi, pintakota-wakai-yitajyaa. Pinkimita-kaantajiro iroka itakonkantsi okaratzi piñaasintsitari, irootaki piñaasintsitami pimpina-wintyaa piriwitaki. Tima inkarati itakotan-tachari, imonkarata-tziuro Ikantakaan-taitani. ⁹Iroka isankinai-takiri Ikantakaan-taitani, ikantaitzi:

Airo pimayimpitzi.

Airo piwamaantzi.

Airo pikositzi.

Airo pithaiya-kotanta.

Airo ayimawaitzimi piniwitantyyaa.

Tzimatsi oshiki pasini ikantakaan-taitani. Iro kantacha iroka iroopirotajaanta-tsiri ikantakaan-taitani, ikantaitzi:

Pintakota-jyaari pishininka pinkimita-kaantiri pitakota awiroka.

¹⁰Opoñaantari iroopirotajaantzi iroka Ikantakaan-taitani, irootaki apatotzirori maaroni ikantakaan-taitakiri. Tima inkarati itakota-naariri ishininka, ti iyaaripiro-waitiri.

ⁿ 12.20 oshiki impasiki-waiti = piwaamatiniiri iitoki oshiki paamari

¹¹ Ontzimatyii anta-piintairo iroka, irootaintsi awisako-siri-yitai. Tima okimiwaitakaro iroñaaka amaatyii, iro kantacha ontzimatyii asaakiyitaji. ¹² Irootaintsi onthonkajyaa tsitinikiri, irootaintsi onkitainkataji. Irootaki awashaantan-tyaarori antayitziro kaari-pirori, okaratzi yanta-piintai-tziri tsitiniriki. Irootaki kamiithata-tsiri ankimita-kaantajiro ankithaata-tyiiaaromi ankisako-wintan-tyaari, ¹³ antanta-jyaarori kamiithari okaratzi yanta-piintai-tziri okitainkatzi. Ari onkantyyaa airo aniyawai-nitanta, airo asinkiwaitanta, airo amayimpi-waitanta, airo antanta-yitaro karipiro-yitatsiri, airo amaimani-waita-wakaanta, airo asama-wakaan-tawaita. ¹⁴ pisiya-kota-jyaari Awinkathariti Jesús Saipatzii-totaari, pinkimita-kaantiro iriimi pinkithaata-kotajyaa. Airo pantasi-waitaro okaratzi piniwita-siwaitari awiroka.

Sipita-siriri

14 ¹ Paakamiitha-yitairi sipita-siriri. Airo pamamina-waitaro isipita-siritzi piñaana-winthatan-tyaariri. ² Thami asiyaka-wintiro iroka: tzimatsi kimisantzinkari kinkithasirita-chari kamiithatatsi iwayityaaro opaiyita-rika-payi. Iro kantacha tzimatsi pasini sipita-siriri, apatziro iwayitaro pankirintsi. ³ Yoka kimisantzinkari owayitarori opaiyita-rika, airo imaninta-waitziri pasini kaari owayityaaroni. Ari inkimi-tzityaari kaari owayityaaroni airo imanintziri pasini owayitarori, tima Pawa ti imanintiri irirori. ⁴ ¿Kantatsima inkisathataitiri opirata-nintsi? Airo, tima iriitaki kisathatirini opiratariri, irijatzi kimosiriwintirini. Ari okantari, tima Pawa iriitaki onampiyitariri maaroni owayitarori opaiyita-rika, irijatzi kimosiriwintirini.

⁵ Iroka pasini osiyakaa-wintirori: Tzimatsi kimisantzinkari omairintan-tarori kitaitiri. Tzimatsi pasini kaari ompasinitzi-motiri kitaitiri. Ontzimatyii inkinkithasirita-koyitajyaa maaroni, ti onkamiithati intzika-tzika-yitiri pasini opaita-rika ikinkithasiritari. ⁶ Ikaratzi pinkathatziro kitaitiri, iriita-jaantaki Awinkathariti ipinkathatzi. Ari okimitzitari aajatzi, ikaratzi owayitarori maaroni opaiyita-rika, iriitaki Awinkathariti ipinkathatzi iwayitan-tarori, tima impaasoonkita-piinta-tziiri. Ari ikantari ikaratzi pinkayitziro owaritintsi, iriitaki Awinkathariti ipinkathatzi ipaasoonkita-piintziri. ⁷ Ti añaawinthata-siwayityaa arokaiti, ti ankama-winthata-siwayityaa aajatzi. ⁸ Ainiro añaayitzi, iriitaki Awinkathariti añaayitzi. Aririka ankamaki, iriitaki Awinkathariti akami-motzi. Ari okantari, iriitaki Awinkathariti asiyitairi ainiro añaayitzi, ari okimi-tzitari aririka ankamayitaki. ⁹ Tima ikamaki Saipatzii-totaari, aajatzi yañaaji irojatzi yasitan-tairi ainiro añaayi-tzii, aajatzi aririka ankamayitaki.

¹⁰ ¿paitama pikisi-matan-tariri pishininka? ¿paitama pimanintan-tariri? Iriitaki Saipatzii-totaari amina-kotan-taironi apaata okaratzi yantaitakiri. ¹¹ Irootaki isankinata-koitakiri pairani, ikantaitzi:

Iroka ikantakiri Awinkathariti: “Maaroni intyiiro-waitaji impinkathaitajina. Omapiro.”

Aritaki inkimosiriwinta-jiiri maaroni Pawa.

¹² Aripaiti ankinkithata-kota-jyaari maaroni anta Pawaki.

¹³ Irootaki awashaantan-tyaarori akisi-mata-wakaiyita. Ontzimatyii ankanta-siriyiti: “Airo nokantzi-moniinta-kaari pasini kimisantzinkari, notzika-siritziri = kari.”^o ¹⁴ Noyotzi naaka ti inthañaa-pithatan-tyaaro Pawa awayityaaro opaita-rika. Iro kantacha tzimatsi-rika kinkithasiri-waita-chani kamiithatatsi impinka-waitaiti, imatiro impinka-waiti irirori.

¹⁵ Aririka piñaakyaari pasini kimisantzinkari piwayityaaro ipinkiri irirori, ti pintako-sirityaari. ¿Kamiithama pinkantzi-moniinta-kaiyaari pasini piwamatsitakaro owaritintsi? ¿Pininta-tziima pikaaripiro-siritairi? Irijatzi kimisantsiri, ikamawintairi Saipatzii-totaari. ¹⁶ Ari okanta, ti onkamiithati piñaakantiri piwayitari pikinkithasiritari awiroka kamiithari inatzii, ari inkantaitimi: “Pantakiro awiroka kaari-pirori.”

¹⁷ Aroka-payi akaratzii ipinkathari-wintajai Pawa, ti onkowa-pirotajaantyaa okaratzii owayitari, okaratzii iraitsiri. Iro kowapirota-chari antampatzika-siri-yitaji, asaikayitaji kamiitha, ankimo-siri-yitaji, tima iriitaki kantakaarori Tasorinkantsi. ¹⁸ Iroorika amayita-nairi aririka antawaitainiri Saipatzii-totaari, aritaki animota-kaajiri Pawa, ari inkantzi-tajyaari atziri-payi, yaakamiithatajai. ¹⁹ Ari okanta, ontzimatyii panta-piintairo isaikan-taitari kamiitha, piwitsika-sirita-wakaan-tyaari.

²⁰ Aririka pamina-minati piwayityaaro opaita-rika, paamawintyaa paparatziro = kari imatakaa-kiriri Pawa pasini-payi kimisantzinkari. Ti onthañaa-ntsityaa awayitari. Iro kantacha tzimatsi-rika owayitarori opaita-rika iro inkantzi-moniinta-kaantyaariri pasini, yantakiro kaari-pirori yoka. ²¹ Ti onkamiithati pinkantzi-moniinta-kaiyaari pasini pikimita-kaantajiri iyiki, okantakaaro piwayitari wathatsi, pirayitsiro kachori, pantayitziro opaiyita-rika. ²² Tima okaratzii piyotako-siri-tairo awiroka, apatziro Pawa yotakota-jimironi. Tzimatsi-rika kaari sipita-siri-wintaironi, aritaki imatajiro inkimo-siri-yitai. ²³ Iro kantacha tzimatsi-rika sipita-siri-waita-tsini, aririka iwakyaaro opaiyita-rika, ari onkimitzi-mota-jyaari yantakiro kaari-pirori. Tima ti yantajiro okaratzii iyotako-siri-witari, kaari-piro onatzii iroka.

15 ¹ Arokaiti kimisantzinkari aawyyaa-siriri, ontzimatyii antsinampasiritzi-motajiri sipita-siriri, ti apatziro antayitiro onimoyitairi aroka-payi. ² Ontzimatyii antayitajiro onimotairini ashininka, onkarati wintha-sirita-kaiyaarini yantayitajiro irirori kamiithari. ³ Tima irootaki yantakiri Saipatzii-totaari, ti yamina-minatiro onimotairi irirori. Tima isankinaitaki pairani, ikantaitzi:

^o 14.13,15 kimisantzinkari = iyikiiti

Ikaratzi kawiyawaitzimiri awiroka, naaka ikawiyaki.
 4Tima okaratzi sankinata-kotain-chari pairani kimitakarori iroka, isankinai-takiro iyomitaai-tantairori, isankinai-takiro ompoñaan-tyaari akowintyaaro. Tima iro Sankinarintsi-pirori oñaakajairori tzimatsira ayaakoniintani, irootaki akantapiro-siritan-taari. 5Iriita-jaantaki Pawa kantakaarori añaantarori atsinampa-siritzi, irijatzi kantaka-sirita-kaini. Oshiki nokowa-kota-piintakiri inkanta-kaiyaaro paakamiithata-wakaan-tyaari, pinkimita-kota-jyaari Saipatzii-totaari Jesús. 6Onkimiwaita-jyaaro pintsipata-wakai-yaami maaroni awirokaiti pimpanthaa-wintairi Pawa, asitariri Awinkathariti Jesús Saipatzii-totaari.

Ikinkithai-tainiri Kamiithari Ñaantsi pasini-satzi atziri-payi

7Tima oshiki yaakamiithatai Saipatzii-totaari, ari pinkimita-jyaari awirokaiti, paakamiitha-yitajiri pasini atziri, tima irootaki impinkathaitan-tyaariri Pawa. 8Irootaki nokanta-piintakiri: Ityaankai-takiri Saipatzii-totaari yantawai-wintiri noshininka-payi Judá-iti. Irootaki imatanta-karori iñaantai-tyaaro omapirotatya okaratzi ikasiya-kaakiriri Pawa pairani awaisatzitini.^p 9Irojatzi yantzi-mota-kiriri ikaratzi kaari noshininkata, irootaki ipinkathatan-taariri irirori-payi, inisironkatairi Pawa. Iroka isankinai-takiri pairani, ikantaitzi:

Nokantakapirowintaami isaikayitzi pasini-satzi atziri.

Nopanthaa-wintajimi nawintaajami.^q

10Iroka ikantzi-taitakari aajatzi:

¡Pasini-satziiti! Pinkantakapirotajyaana awiroka pintsipata-jyaari yasiyitaari Pawa.

11Ikantaitaki aajatzi:

¡Pasini-satziiti! Pinkantapirowinta-jyaari Awinkathariti.

¡Maaroni atziri-payi pinkantakapirowinta-jyaari!

12Opoña ikantaki aajatzi Kamantan-tzinkarini Isaías:

Ari intzimaki incharinin-tajyaari Isaf.

Iriitaki pinkathari-wintairini pasini-satzi atziri-payi.

Iriitaki iyaakoniintajiri kaari ashininkata.

13¡Iriitaki kimosiriwinta-kaimini Pawa, iriitaki saikakaa-yitimini kamiitha pikimisantajiri! Tima iriitaki kantakai-yaaroni ayaakoniintan-tyaariri. ¡Iriitaki Tasorinkantsi kantakai-yaamironi piyaako-pirotan-tajyaariri!

14Iyikiiti. Noyotzi naaka omapiro pinisironkayita-wakaa awirokaiti, oytani-pirori pinayi-tziita, pimatajiro piyomita-wakai-yitaja.

15Iro kantacha nosintsi-thatzimiro nosankinatzimiro iroka airo pipyaakotantaro. Tima inkaminthaa-pirotajina Pawa, 16ityaankakina

^p 15.8 Judá-iti = totamisitaari ^q 15.9 * Wairontsi

nonkinkithata-kota-jiniri Jesús Saipatzii-totaari ikaratzi kaari noshininkayita. Nokaman-tayitajiri Kamiithari Ñaantsi kinkithata-kotziriri Pawa, okimiwaitaaro naakami Ompira-tasorintsitaari. Iriima yoka kaari noshininkata, ikimiwaitakari nasitakaariri Pawa, namayita-jiniri Pawa iriitaki ookimotaariri. Iriitaki Tasorinkantsi tampatzika-siri-yitairini. ¹⁷Okaratzi yantakaa-janari Saipatzii-totaari Jesús, kantawita-chari nontharowintyaaromi naaka, nonkinkithata-kotiro nantawaita-jiniri Pawa. ¹⁸Iro kantacha nokinkithata-kotajiro okaratzi imatakaa-janari Saipatzii-totaari. Tima noñaayitakiri kaari noshininkata ikimisanta-yitairo okaratzi nokinkithata-kaakiriri, okaratzi nantzi-motakiriri. ¹⁹Iriitaki Tasorinkantsi matakaa-kinarori notasonka-wintan-takari, irootaki nomayitan-takarori kaari iñaapiintaitzi pairani. Irootaki nomatan-tarori nokinkithatajiro Kamiithari Ñaantsi kamanta-kotziriri Saipatzii-totaari nitanakaro Aapatyaawiniki nokinayitanaki tsika-rikapayi irojatzí Ilfrico-ki. ²⁰Ari okanta nonintan-takari nonkinkithatiro Kamiithari Ñaantsi tsika ti inkimakoitiri Saipatzii-totaari. Ti apatziro nojatiro tsika ti inkinkithata-kaantaitaki pairani. ²¹Tima iroka isankinaitakiri, ikantaitzi:

Ari iñaajiro kaari ikinkitha-tako-witaita pairani,
Inkimatha-tairo kaari ikimako-witaita pairani.

Inintaki Pablo ijati otzinkamiki inampi wirakochaiti

²²Irootaki kaari okantanta nojati pisaika-jiitzi awiroka, okantawitaka oshiki noninta-piinta-witaka. ²³Iro kantacha aritaki nomatakiro iroñaaka, tima tikatsi nantanajiri aka nampitsiki. Aritaki oshikitaki osarintsi nokowa-piintawita nariityaamimi. ²⁴Aririka nojaminthataki nampitsiki ipaitaitziri España-ki, ari nokinkithasiritaka nariita-nakyaami pinampiki. Aririka nosaiki-mowaita-nakimi, nonintzi pamitakotina pintyaankina pasiniki nampitziki. ²⁵Iro kantacha notapaintyaaro nojati Aapatyaawiniki namitako-yitiri kimisantzin-kariiti.^r ²⁶Tima yokaiti Macedonia-satzi, aajatzi Acaya-satzi, ityaankakina kiriiki iriroriiti nompayitiriri asinonkankari kimisantzin-kariiti nampiyitarori Aapatyaawiniki. ²⁷Iriiyitaki ninta-sitain-chari impasitan-tayityaa, tikatsi sintsitirini. Osiyawaitakaro ampinata-jirimi, okantakaaro ikimisanta-kaakiri yoka kaari ishininkatyaa isiriki kaari iñaitzi. ²⁸Aririka nomonkaratakiro nompayitakiri Aapatyaawini-satzi ikaratzi ityaantai-takiniriri, ari nariita-nakyaami pinampi-yitaro awirokaiti nojatira España-ki. ²⁹Noyotzi iriitaki Saipatzii-totaari tasonka-winta-pirotinari aririka nariita-kyaami anta.

³⁰Iyikiiti, nokowa-kotzimi pamana-kota-piintajina awirokaiti, pinkimityaana tsika nokanta-piintziro naaka. Irootaki nokowa-kotzimiri,

^r 15.25,26 kimisantzin-kariiti = kitisiriri

noyotzi pipinkathatziri awirokaiti Awinkathariti Jesús Saipatzii-totaari, iriitaki Tasorinkantsi kantakaa-mirori pitakotan-takanari. ³¹ Pamanakotajina airo yaakaan-tantana thainka-siriri nampiyitarori iipatsitiki Judá-iti. Pamanako-yitajina yaawakotan-tyaanariri kamiitha ipakaan-taitziriri kimisantzin-kariiti Aapatyaawiniki, irootaki onimoyitan-tyaariri irirori-payi.^s ³² Ari onkantyyaa nonkimo-siritan-tyaari nojati pisaika-jiitzi awiroka, iroorika inintakaa-kinari Pawa. Ari nonintzi nomakoryaawaitanaki pinampiki awirokaiti. ³³ ¡Onkamintha iriitaki Pawa tsipa-sirityaamini, iriitaki saikakaa-yitimini kamiitha! ¡Omapirowí!

Iwithaitari atziri-payi

16 ¹ Irootaki Febe anakironi iroka sankinaritsi. Irootaki nokimita-kaantaja iroomi notsiro. Oshiki antawaitaki iroori tsika yapatota-piinta-jiita Cencrea-ki, irootaki amitakotziriri ijiwariti kimisantzinkari. ² Paakamiithata-wakiro iroori, irootaki yasitaari aajatzi Awinkathariti, kamiithatatsi paakamiithatiro pikimita-piintziri paakamiithatziri pasini kimisantzin-kariiti. Pamitakotiro opaita-rika onkowityaayiti. Tima oshiki amitakotantaki iroori. Ari okimitaa-kinari naaka oshiki amitako-yitakina.^t

³ Piwithatyaanaro Priscila aajatzi Aquila. Irootaki tsipayita-kanari impiratana Saipatzii-totaari Jesús, ⁴ irootaki siniwinta-kanari owawisaa-kotakina. Oshiki nopaasoonkitakiro irokaiti, ari nokimita-kaari nopaasoonki-yitakiri pasini-payi kimisantzinkari kaari noshininkata. ⁵ Piwithatyaanari aajatzi ikaratzi apatota-piinta-chari owankoki. Piwithatyaanari notakotani Epeneto, iriitaki itanakarori nokimisanta-kayiri Saipatzii-totaari anta Acaya-ki. ⁶ Piwithatyaanaro María, irootaki antawai-winta-kimiri oshiki awirokaiti. ⁷ Piwithatyaanari Andrónico, aajatzi Junias noshininka-payi inatzii, iriitaki notsipatakari yasitakoitana. Iriitaki itakarori ikimisantaji tikira-mintha naaka, irijatzi ipinkathatakiri tyaantaariiti. ⁸ Piwithatyaanari notakotani Amplias, iriitaki yasitaari Awinkathariti. ⁹ Piwithatyaanari Urbano, iriitaki notsipata-piintakari nantawaitziniri Saipatzii-totaari Jesús. Piwithatyaanari notakotani Estaquis. ¹⁰ Piwithatyaanari Apeles, yaakamiithatairi Saipatzii-totaari. Piwithatyaanari ikaratzi saika-pankotziriri Aristóbulo. ¹¹ Piwithatyaanari noshininka Herodión. Piwithatyaanari saikatsiri iwankoki Narciso, ikaratzi antawaitziriri Awinkathariti. ¹² Piwithatyaanaro Trifena, aajatzi Trifosa. Irojatzi antawaitzi-niriri Awinkathariti. Piwithatyaanaro notakotani Pérsida. Irojatzi antawaitzi-niriri Awinkathariti. ¹³ Piwithatyaanari Rufo, iriitaki iyosiitairi Awinkathariti. Piwithatyaanaro aajatzi iriniro, irootaki nokimita-kaantari iroomi

^s 15.31 kimisantzin-kariiti = iyikiiti ^t 16.2 kimisantzin-kariiti = iyikiiti

noniro. ¹⁴Piwithatyaanari Asíncrito, Flegonte, Hermas, Patrobas, Hermes, aajatzi itsipata-piinta-yitari iriroriiti, apaiyitziri “iyikiiti.” ¹⁵Piwithatyaanari Filólogo, Julia, Nereo aajatzi iritsiro, Olimpas, aajatzi ikaratzi tsipayitariri apaitajiri kitisiriri. ¹⁶Itakora pinkantyya piwithatawakaanaiya. Iwithayitami awirokaiti ikaratzi apatowinta-piintakariri Saipatzii-totaari.”

¹⁷Iyikiiti, iroka nokowa-kotzimiri: Paamawintyaari ñaana-minthatawakaa-chari iriitaki otzika-tzikata-wakaarori iyomitai-takimiri pairani. Airo pitzipa-yitari awirokaiti. ¹⁸Tima kaari Awinkathariti Jesús Saipatzii-totaari opirayita-najyaarini. Yanta-piintziro ininta-sitari irirori. Iriiyitaki nintathatziriri sipita-siririiti yamatawi-waitzirira. ¹⁹Nokimaki naaka-payi kamiitha pikanta-jiita awirokaiti, ti pimpiyatha-waityaa, irootaki oimosirinka-kinari. Nonintzi naaka pinkamiitha-siri-piroti, onkimiwaityaaro ti piyoyitromi tsika okanta-kota kaari-pirori. ²⁰Iriitaki Pawa saikakaa-yitajimini kamiitha, irootaintsi inkanta-kaiyaaro piitsinampaan-tyaariri Mishatantaniri, onkimiwaita-jyaaro piwichoryaatyirimi paatzikakiri. ¡Onkamintha inisironkataimi Awinkathariti Jesús Saipatzii-totaari!

²¹Iwithatami Timoteo, tsipatanari yantawaitzi, aajatzi noshininka-payi Lucio, Jasón, aajatzi Sosípater.

²²Naakataki Tercio osankinatzi-niriri Pablo. Naakataki aajatzi owithatamiri, naaka yasiyitaja aajatzi Awinkathariti.

²³Iwithatami Gayo. Iriitaki nosaiki-motziri iroñaaka iwankoki. Iwithayitami aajatzi ikaratzi nampiyitarori aka. Iwithatami Erasto, owiriri kiriiki asitari nampitsi. Iwithatami aajatzi Cuarto, akantajiri iyiki.

²⁴¡Onkamintha inisironka-yitaimi Awinkathariti Jesús Saipatzii-totaari! ¡Omapirowí!

owiraantarori kimosiriwintaantsi

²⁵Thami awisiryawinta-jyaari Pawa. Iriitaki matzirori yaawyaa-siritakayimi piriipiro-wintan-tyaarori Kamiithari Ñaantsi ikinkithata-koitziri Jesús Saipatzii-totaari, kaari ikimatha-witaita pairani. ²⁶Iro kantacha iñaakayitantaja iroñaaka, iyomitaan-tayitaki maaroni nampitsiki inkimisantai-tantyaari anta. Irootaki isankinata-kaakiriri Kamantan-tzinkari-payi yoka Pawa, Añaanita-tsiri. ²⁷Thami antharowinta-jyaari aparonita-tsiri Pawa, Yotaniri. Tima iriitaki Jesús Saipatzii-totaari kantakai-yaaroni asi owantajyaarori antharowinta-jyaari. ¡Omapirowí!

^u 16.16 piwithatawakaanaiya = thoporotaantsi